

Phi Le

Turvallinen tila vai ei? – Nuorten kokemuksia rasismien torjunnasta Itä-Helsingin nuorisotaloilla

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

17.8.2025

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Phi Le
Otsikko:	Turvallinen tila vai ei? – Nuorten kokemuksia rasismien torjunnasta Itä-Helsingin nuorisotaloilla
Sivumäärä:	43 sivua + 2 liitettä
Aika:	17.8.2025
Tutkinto:	Sosionomi AMK
Tutkinto-ohjelma:	Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Ohjaaja(t):	Yliopettaja Jyrki Konkka Lehtori Taina Valkeapää

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten nuorisotalon henkilökunta voisi parhaiten tukea nuoria, jotka ovat kokeneet rasismia. Lisäksi haluttiin selvittää nuorten kokemuksia turvallisuuden tunteesta sekä yhdenvertaisesta kohtelusta heidän taustastaan riippumatta nuorisotalolla. Työ lähti liikkeelle tarpeesta selvittää, miten nuoret kokevat arkea Itä-Helsingin nuorisotaloilla ja millä tavalla toimintaa voisi kehittää vastaamaan nuorten tarpeita. Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistyönä ja sen tarkoituksena oli tuottaa suuntaa antavaa tietoa Itä-Helsingin nuorisotalojen käytettäväksi.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselynä, johon vastasi 50 nuorta Itä-Helsingin nuorisotaloilta. Kyselyn sisälsi strukturoituja väittämiä ja yhden monivalintakysymyksen. Aineistoa analysoitiin SPSS-Ohjelmalla käyttäen pylväsdiagrammeja, ristiintaulukointeja ja piirakkakaavioita, joiden avulla hahmotettiin nuorten kokemusten jakautumista eri taustatekijöiden mukaan.

Tulokset osoittivat, että nuorisotaloilla koettiin suurimmaksi osaksi turvalliseksi paikaksi, mutta kokemuksia rasismien kokemuksia esiintyi, erityisesti vähemmistötaustaisilla vastaajilla. Monet nuoret kokivat, että voivat kertoa rasismien kokemuksistaan turvallisesti henkilökunnalle, mutta osa vastauksistaan jäi epävarmaksi. Erityisesti huomiota kiinnitettiin siihen, että miksi osa nuorista ei tunne kuuluvansa joukkoon tai ei osannut sanoa kantaansa kysymyksiin. Johtopäätöksissä painotettiin tarvetta vahvistaa henkilökunnan valmiuksia rasismien kohtaamiseen ja kehittää toimintoja, jotka lisäävät yhteenkuuluvuuden ja luottamuksen tunnetta kaikille nuorille.

Avainsanat: nuorisotalo, rasismi, syrjintä, rodullistaminen, etnisyys, nuorisotyö

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author(s): Phi Le
Title: A Safe Space or Not? – Youth Experiences of Combating Racism at Youth Centers in East Helsinki
Number of Pages: 43 pages + 2 appendices
Date: 17.8.2025

Degree: Bachelor of Social Services
Degree Programme: Degree Programme of Social Services, Social Services
Instructor(s): Jyrki Konkka, Principal Lecturer
Taina Valkeapää, Senior Lecturer

The aim of this thesis was to examine how the youth center staff can best support young people who have experienced racism. In addition, the study explored young people's experiences of feeling safe and being treated equally at the youth center, regardless of their background. The work originated from a need to understand how young people experience everyday life in the youth centers of Eastern Helsinki and how activities could be developed to better meet their needs. The thesis was carried out as a development project with the purpose of producing indicative data for the youth centers in Eastern Helsinki.

The research was conducted as a quantitative survey, which was answered by 50 young people from Eastern Helsinki's youth centers. The survey included structured statements and one multiple-choice question. The data was analysed using SPSS software, utilizing bar charts, cross-tabulations, and pie charts to illustrate how the experiences of the respondents varied based on different background factors.

The results showed that youth centers were mostly perceived as a safe environment, but experiences of racism were reported, particularly among respondents with minority backgrounds. Many young people felt they could safely share their experiences of racism with the staff, but some responses remained uncertain. Special attention was paid to why some young people did not feel a sense of belonging or were unable to express their views on the questions. The conclusions emphasized the need to strengthen staff readiness to address racism and to develop practices that enhance feelings of inclusion and trust for all young people.

Keywords: youth center, racism, discrimination, racialization, ethnicity, youth work

---

The originality of this thesis has been checked using Turnitin Originality Check service.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Itäkeskuksen nuorisotalo ja nuorisotyö	1
2.1	Nuorisotyö rasismien torjunnassa	3
3	Rasismien vaikutus nuorten kasvuun	4
3.1	Syrjinnän ja osallisuuden vaikutus nuoreen	5
3.2	Vähemmistöstressin vaikutus nuorten hyvinvointiin	7
4	Rasismi ja sen käsitteitä	8
4.1	Rasismi	8
4.2	Rasismien muodot	8
4.3	Rasistillinen kolmikko: rotuajattelu, ulkoinen ja sisäinen rasismi	9
4.4	Rotuajattelun vaikutus yhteiskunnassa	10
4.5	Rakenteellinen rasismien vaikutus vähemmistöön Suomessa	11
4.6	Valkonormi ja oikeuksien hierarkia Suomessa	12
5	Aikaisemmat tutkimukset rasismista Suomessa	13
6	Vieraskielisyys Helsingissä ja Itä-Helsingissä	17
6.1	Maahanmuuttajanstatus ja maahanmuuttajataustainen	17
6.2	Vieraskielisyys Helsingissä	19
6.3	Itä-Helsinki	19
7	Tutkimuskysymys	21
8	Menetelmälliset valinnat	22
9	Opinnäytetyön toteutus	22
9.1	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	22
9.2	Kvantitatiivinen opinnäytetyö ja aineiston hankinta	23
9.3	Kohderyhmä	24
10	Aineiston analyysi	25
11	Tulokset	26
11.1	Taustatiedot	27

11.2	Kokemukset rasismista	29
11.3	Nuorisotalon turvallisuus ja yhdenvertaisuus	32
12	Johtopäätökset	38
12.1	Kehittämistarpeet	39
13	pohdinta	41
13.1	Opinnäytetyön prosessi	41
13.2	Tutkimuksen eettisyys ja vastaajien anonyymiteetti	42
13.3	Jatkotutkimusideoita	42
13.4	Lopuksi	43
	Lähteet	43

1 Johdanto

Rasismi ja syrjintä ovat merkittäviä yhteiskunnallisia ongelmia, joilla on suuria vaikutuksia monien nuorten elämään Suomessa. Etnisten suhteiden neuvottelukunnan vuonna 2023 järjestämä dialogisarja osoitti, että rasismi on osa monen nuoren arkea (Henttonen & Kareinen 2023: 9). Tutkimusten mukaan rasismin kokemukset voivat heikentää nuorten mielenterveyttä ja aiheuttaa esimerkiksi univaikeuksia, ahdistuneisuutta sekä masennusta (Kairuz ym. 2021: 10).

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten nuorisotalon henkilökunta voi parhaiten auttaa nuorta, joka on kokenut rasismia? Lisäksi haluttiin selvittää nuorten kokemuksia turvallisuuden tunteesta sekä yhdenvertaisesta kohtelusta heidän taustastaan riippumatta nuorisotalolla. Työssä selvitetään myös nuorten kokemuksia siitä, kuinka hyvin nuorisotalon työntekijät ovat reagoineet, kun heille on kerrottu rasismin kokemuksista.

Opinnäytetyö toteutetaan kehittämistyönä, jonka tavoitteena on tuottaa suuntaa antavaa tilastollisia tutkimustuloksia Itäkeskuksen nuorisotalolle sekä muille Itä-Helsingin nuorisotaloille. Tulosten avulla voidaan kehittää toimintatapoja ja luoda entistä turvallisemman ympäristön nuorille. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselynä, joka jaettiin nuorisotalolla QR-koodin avulla.

Nuorisotalot tarjoavat nuorille turvallisen paikan viettää aikaa, kohdata muita, harrastaa ja saada tukea kasvuun ja kehitykseen. Kohderyhmäksi valittiin Itäkeskuksen nuorisotalon nuoret ja ikäryhmä rajattiin 15–21-vuotiaat. Alle 15-vuotiailta nuorilta olisi vaadittu vanhempien tai huoltajien suostumus tutkimukseen, minkä vuoksi nuoremmat ikäryhmät rajattiin pois.

2 Itäkeskuksen nuorisotalo ja nuorisotyö

Itäkeskuksen nuorisotalo on osa Helsingin kaupungin nuorisopalveluita ja toimii turvallisena, päihteettömänä ja syrjinnästä vapaana tilana, jossa nuoret voivat viettää vapaa-aikaansa. Nuorisotalolla on mahdollisuus pelata pelikonsoleita, biljardia, pöytätennistä ja lautapelejä sekä soittaa musiikkia. Lisäksi henkilökunta järjestää viikoittain erilaisia ohjattuja iltapäivätoimintoja. Nuorten toimitalo Kipinästä löytyy nuorisotalon toiminnan

lisäksi myös musiikki ja podcaststudio, tanssitoimintaan sekä Itäluotsi-toimintaan, joka tarjoaa ohjausta ja tukea yläkouluikäisille erilaisiin elämäntilanteisiin esimerkiksi järjestää tekemistä arkeen (Nuorten Helsinki 2024.)

Nuorisotyö tarjoaa nuorille tarkoitettua vapaaehtoista ja osallistumisen pohjalta ohjattua yhteisöllistä toimintaa, jonka tavoitteena on auttaa nuoria kohtaamaan yhteiskuntaa, josta nuorille tarjotaan oppimahdollisuuksia edistää persoonallisuutta ja yhteiskunnan sekä kulttuurin tietämystä (Nieminen 2008: 43). Ajantasaisen lainsäädännön Nuorisolaki 21.12.2016/1285 mukaan nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten tukemista kasvussa, itsenäistymisessä ja osallisuutta yhteiskunnassa (Nuorisolaki 3 §).

Nuorisotyön ensimmäisenä tehtävänä on sosialisatiofunktio eli nuoria liitetään kulttuuriin, yhteiskunnan ja lähiyhteisön jäseneksi. Sosialisatiofunktion tarkoituksena on sosiaalistaa nuoria, jotka voivat muuttaa, omaksua tai hylätä esille tarjottuja arvoja, rooleja käyttäytymistapoja ja toimintamalleja (Nieminen 2008: 23.)

Nuorisotyön toisena tehtävänä on ohjata nuorien personalisaatiofunktioita eli kehittymistä omaksi itsekseen. Personalisaatiofunktion toteutuksen edellytyksenä on olla mukana nuoren yksilöllisyyden, ainutlaatuisuuden ja omaleimaisuuden tunnistamista, tunnustamista ja tukemista. Personalisaatio nuorisotyössä ohittamaton ominaispiirre, joka on nuorten vapaaehtoinen mukanaolo, jonka tarkoituksena on nuorten tarpeiden kuuleminen ja kunnioitus (Nieminen 2008: 24.)

Nuorisotyön kolmantena tehtävänä on nuorten sosialisatiossa ja personalisaatiossa esille tulevien puutteiden tasoittaminen ja korjaaminen eli kompensatiofunktio. Nuorisotyöllä edistetään nuorten tasa-arvo, yhdenvertaisuuden ja henkilökohtaiseen elämäntilanteeseen liittyviä ongelmia sekä, toimintojen kohdistaminen heikossa asemassa ja erityisryhmien nuoriin (Nieminen 2008: 25.)

Nuorisotyön neljäs tehtävä on yhteiskunnan nuorten voimavarojen ja suuntaamisen vaikuttaminen eli resursointi- ja allokointifunktio. 1900-luvun alusta alkaen nuorten kehitys ja elinolosuhteisiin vaikuttaminen oli puoluepoliittisten nuorisojärjestöjen ja nuorten etujärjestöjen pääasiallinen tehtävä. Sen tavoitteena on, että nuoret pääsevät vaikuttamaan omien järjestöjen kautta itseään koskeviin asioihin. 1960-luvulla nuorisotyön julkinen hallinto on saanut tehtäväksi kohdentaa resursseja nuorisotyötä varten, joka on to-

teutettu nuorisopolitiikan avulla. Nuorisopolitiikan tavoitteena on, että nuoret huomioidaan yhteiskuntapoliittisessa päätöksenteossa sekä resurssien jaossa, että kohdentamisessa elämänalueilla, jotka ovat mm. koulutus, työelämä, toimeentulo, politiikka, asumien ja terveys (Nieminen 2008: 25–26.)

2.1 Nuorisotyö rasismien torjunnassa

Nuorisotyö on osa antirasistista toimintaa, jonka tavoitteena on vähentää ja vastustaa rasismia. Antirasistisella työllä pyritään edistämään yhdenvertaisuutta ja vähentämään eriarvoisuutta (Aghayeva ym. 2023: 14). Nuorisotyö voi mahdollistaa nuorille kanssa rasismikokemuksen käsittelyä kokeneiden aikuisten kanssa. Joilleinkin nuorille tunnus- tus aikuisten ammattilaisten taholta voi olla erittäin merkityksellistä. Se voi vahvistaa nuorten kuulumisuuden tunnetta ja luottamusta suomalaisen yhteiskuntaan sekä edistää oikeudenmukaisuutta. Nuoristyössä ei ole aina itsestään selvää, että rasismien vastainen toiminta toteutuu sujuvasti. Tutkimus osoittaa, että nuorisotyön kentällä on havaittu epäröintiä ottaa käyttöön myönteistä erityiskohtelua, joka tärkeä keino rasismien vastaisessa työssä. Tämä epäröinti on näyttäytynyt käytännössä varovaisuutena vaikuttaa nuorisotalojen nuoriin ja rasismien vastustamisen kantaa ottamista sekä haasteena tunnistaa maahanmuuttajataustaisten nuorten kohtaamia esteitä (Aghayeva ym. 2023: 34).

Nuorisotyössä on paljastunut, että nuorisotalon nuoret voivat jakautua etnisten taustojen mukaan. Jakautumiset eivät perustu yksilöllisiin ominaisuuksiin tai kielimuureihin, vaan ulkopuolisuuden kokemuksista ja epäluotto ryhmien suhteen. Nuorisotyöntekijöiden tulisi vaikuttaa ryhmärajoihin nuorisotyön menetelmillä (Aghayeva ym. 2023: 34–35.)

Nuorisotyö on tärkeässä roolissa nuorten positiivisen identiteetin siirtymäajassa tukemisessa erityisesti maahanmuuttajatausteisten nuorille, joita rasismi voi olla haasteena. Negatiiviset stereotyyppit ja ennakkoluulot voivat vaikuttaa nuorten identiteetin kehitykseen negatiivisesti. Rodullistamisen kokemukset voivat johtaa sisäistettyyn rasismiin, jossa nuori hyväksyy häneen etnisen taustansa liitetyt stereotyyppit. Sisäistetty rasismi on haitallista nuorille, koska nuorella voi olla ymmärryksen puutetta omasta etnisyyden taustastaan, jonka takia nuori voi omaksua negatiiviset stereotyyppit itselleen. Nuorelle ymmärrys omasta taustasta voi suojata heitä rasismien kokemuksia vastaan. Nuorisotyöntekijänä on hyvä tiedostaa miten nuoret kohtaavat toistuvasti suoraa ja epäsuoraa

rasismia nimittelyllä ja mediassa levittäviä stereotypioita, jonka takia nuori voi vahingossa myös tuoda esille sisäistettyä rasismia puhumalla itsestään tai omasta taustasta halventavasti (Aghayeva ym. 2023: 43–44.)

Sini Perhon 2010 julkaisemassa väitöskirjassa "Rasistisuus nuorten yhteisöissä" tavoitteena oli kehittää Exit-projekti, jonka tarkoituksena oli tukea nuoria rasismien torjunnassa. Tutkimuksessa haastateltiin 13–19-vuotiaita Joensuulaisia nuorisotaloilla. Yksi väitöskirjan keskeisistä tutkimuskysymyksistä oli: "Kuinka aikuiset voisivat tukea nuoria tarjoamalla rasismille vaihtoehtoja?" (Perho 2010). Haastatteluiden aikana käytettiin kaksisuuntaista dialogia, joka toimi keskeisenä työkaluna rasismien purkamisessa. Dialogin avulla nuoria aktivoitiin pohtimaan ja muuttamaan omia asenteitaan, mikä mahdollisti ajattelutapojen kehittymisen ja toisten ymmärtämisen lisääntymisen (Perho 2010: 28–29).

Nuorten tietoisuuden lisääminen alakulttuureista auttaa ymmärtämään erilaisia yhteisöllisiä toimintatapoja ja tutkimuksessa korostettiin rasismien purkamisen tärkeyttä arjen tasolla. Yhteisöllisyyden vahvistamiseksi on tärkeää myös ennakkoluulojen ja ryhmärajojen rikkominen ja moninaisuuden hyväksyminen (Perho 2010: 67–68, 81–83, 87).

3 Rasismien vaikutus nuorten kasvuun

Nuoreksi kutsutaan ihmistä, joka ei ole lapsi eikä aikuinen. Nuoruus on näiden kahden ajanjakson välimuoto. Nuoruus kestää elämän ensimmäiset kolme vuosikymmentä alkaen syntymästä. Ikävuodet eivät aina määrittele, milloin henkilö tuntee itsensä nuoreksi (Nivala & Saastamoinen 2007: 10–12.) Suomen nuorisolain Nuorisolaki 21.12.2016/1285 mukaan alle 29-vuotias määritellään nuoreksi (Nuorisolaki 3 §).

Nuoruusikä on elämänvaihe, jossa on siirtymäaikaa lapsuudesta aikuisuuteen. Siirtymäajan aikana tulee monenlaisia muutoksia mm. fyysistä kasvua, ajattelun kehittymistä sekä sosiaalisiin tekijöihin. Nuori voi vaikuttaa omaan kehitykseen ihmissuhteen valinnalla, harrastuksilla, koulutyöllään ja koulutusvalinnoillaan, joka antaa suuntaa elämälleen. Nämä nuoruusiän valinnat rakentavat pohjaa elämäkululle, jonka nuori elää aikuisena. Nuoruus on haavoittuvaa aikaa, sillä omaisuusrikollisuus ja ongelmakäyttäytyminen on silloin yleisimmillään, mikä koskee vain osaa nuorista. Nämä ilmiöt vähenevät aikuisuuteen siirtyessä (Ahonen ym. 2014: 142.)

Maahanmuuttajataustaisten identiteetti muovautuu heidän elämänsä aikana jatkuvasti. Nuorille rakentuu käsitys itselleen suhteen suomalaisuuteen, perheen taustamaihin sekä monietnisiin kaveripiireihin. Identiteetin löytämisen prosessi vaikuttaa muun muassa asumisaika, maahanmuuttoikä, lähtömaa sekä ympäröivän yhteiskunnan asenteet ja kohtelu. Teini-ikäisillä maahanmuuttajilla on usein haasteita löytää paikkaansa suomalaisessa yhteiskunnassa verrattuna maahanmuuttajataustaisiin. Monille maahanmuuttajataustaisille nuorilla on muodostunut kaksoisidentiteetti, jossa tuntevat itseään suomalaisiksi ja ulkomaalaisiksi. Monet maahanmuuttajataustaiset, jotka ovat Suomessa syntyneet tai alle kouluikässä muuttaneet nuoret eivät aina koe itseään suomalaisiksi, mutta se ei kuitenkaan tarkoita eristäytymistä, vaan suomalaisuutta koetaan vaikeasti saatavissa. Sen sijaan nuoret saattavat tuntea itseään paikallisempii yhteisöihin, kuten helsinkiläisyyteen tai kontulalaisuuteen (Eid & Castaneda 2023: 23–24.)

3.1 Syrjinnän ja osallisuuden vaikutus nuoreen

Etnisten suhteiden neuvottelukunnan vuonna 2023 järjestämästä dialogisarjassa nuoret ja aikuiset keskustelivat nuorten kohtaamisesta rasismista ja häirinnästä sekä niiden vaikutuksista elämään. Lähes kaikki keskustelu sarjan osallistuneet nuoret kokivat rasismia ja sitä kohdattiin monessa muodossa. Nuoret joutuivat rasismiin ja syrjinnän kohteeksi mm. etnisen taustan, ulkonäön, pukeutumisen ja kielen perusteella. Rasismi ja syrjintä näkyi ulospäin huuteluna, nimittelynä, ulossulkemisena ja väkivaltana. Koulussa sekä opinto-ohjauksessa oli kokemuksia ennakkoluuloista ja syrjiviä asenteita. Ulkomaalaiselta kuulostava nimi tuotti syrjintää työnhaussa ja työpaikoilla. He kuvasivat, miten rasismi vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa, mielenterveyteensä, opiskelu- ja työmotivaationsa sekä tulevaisuudenuskoonsa (Henttonen & Kareinen 2023: 9, 18–19, 27).

Tutkimus osoittaa, että syrjinnän negatiiviset vaikutukset mielenterveyteen ilmenevät heti, jos sille altistuu varhaisessa vaiheessa elämää (Williams 2019). Rasismiin kokeminen, näkeminen sekä kuuleminen on haitallista mielenterveyteen (Grant 2024). Tutkimusten perusteella rasismiin kokemukset aiheuttivat nuorille univaikeuksia, ahdistuneisuutta sekä masennusta (Kairuz ym. 2021: 10). Rasismi vaikuttaa lasten ja nuorten arkeen monin tavoin. Rodullistetut lapset ja nuoret voivat kokea rassistista nimittelyä, syrjintää, kiusaamista, eristämistä tai jopa fyysistä väkivaltaa. Näiden tekojen lisäksi rassistiset ennakkoluulot, stereotypiat ja mielikuvat vaikuttavat siihen, miten lapsia ja nuoria

kohdellaan ja millaiset mahdollisuudet heille tarjotaan, jotta voivat edetä elämässään. Lapsen tai nuoren kokema rasismi voi heikentää hänen hyvinvointiansa ja identiteetin rakentumista. Tämä näyttäytyy esimerkiksi siihen, miten henkilö hahmottaa itseensä suhteessa muihin ja miten hän kokee kuuluvansa yhteiskuntaan sekä mahdollisuutensa pärjätä siinä (RedNet 2024.)

Julkisella keskustelulla ja median esityksillä on suuri vaikutus siihen, että kokevatko rodullistetut nuoret tasavertaisuutta toisten jäsenien kanssa yhteiskunnassa. Media tarjoaa kuitenkin rodullistuleille lapsille ja nuorille samaistumisen kohteita, mutta tarjontaa on valitettavan vähän. Televisio-ohjelmien asiantuntijat ja animaatioelokuvien sankarit ovat useimmiten valkonormin edustajia (RedNet 2024). Myös videopeleissä, tarinoissa ja leikeissä näkyvät hahmot ovat valkonormin edustajia, joka johtaa sisäistetty rasismiin. Se voi johtaa siihen, että valkonormista poikkeavilta ihmisiltä puuttuu itsensä näköisiä roolimalleja erilaisissa ammateissa, tilanteissa ja tehtävistä. (OPH 2024).

Rasismia voi ilmetä koulutusjärjestelmässä monin tavoin. Valkoisuus ja länsimaalaisuus määrittävät tapaa, jolla käsitellään historian tapahtumia oppitunneilla. Oppimateriaaleissa ja erityisesti niiden kuvituksissa on harvemmin huomioitu moninaisuutta. Rodullistettuja oppilaita voidaan myös ohjata koulutuspoluille, joka perustuu heidän liitettyihin rassistisiin stereotyyppeihin ja mielikuviin. Esimerkiksi maahanmuuttajataustaisia nuoria voidaan ohjata ammatilliseen koulutukseen peruskoulun jälkeen, mikä voi osaltaan vähentää heidän edustustaan suomalaisissa korkeakouluissa. Lapsi tai nuori voi kohdata rasismia myös koulumaailman ulkopuolella yhteiskunnassa, jossa valkoisuuden ja länsimaalaisuuden ihanteet heijastuvat yhteiskunnassa. Nuorelta tai lapselta saatetaan kysyä esimerkiksi, mistä hän oikeasti on kotoisin (RedNet 2024.)

Osallisuuden tunne koulu yhteisössä on yksi keskeinen tekijä nuorten hyvinvoinnille, sillä vaikuttaa merkittävästi heidän hyvinvointiinsa, terveyteen ja elämänlaatuun. Koulu-terveyskyselyssä mitataan osallisuutta kysymällä, että kokevatko oppilaat kuuluvansa osaksi luokka- ja koulu yhteisöä. kaikilla kouluasteilla että suomalais- ja maahanmuuttajataustaisista pojista 60 % kokivat olevansa tärkeitä osa luokkayhteisöä. Maahanmuuttajataustaisten tyttöjen kokemukset olivat alhaisempia eli noin 44–46 % koki kuuluvansa luokkayhteisöön peruskoulun sekä lukion aikana (Eid & Castaneda 2023: 19.)

3.2 Vähemmistöstressin vaikutus nuorten hyvinvointiin

Ihminen voi tuntea Vähemmistöstressiä, kun kokee jatkuvasti syrjintää sekä pelkää tunteita huonommuudesta, epäoikeudenmukaisuudesta ja kuormituksesta. Se ei rajoitu usein yhteen sukupolveen, vaan myös ylisukupolveen (Hagert 2023). Vähemmistöstressi voi lisätä mielenterveys- ja päihdeongelmien riskiä sekä fyysisten sairauksien riskitekijä, joka voi olla erityisesti itsetuhoisuus. Vähemmistöstressiä kokevat vähemmistöön kuuluvat ihmiset, jotka voivat olla esimerkiksi ulkomaalaiset, vammaiset tai HLBTIQ-ihmisiä. Ihminen voi kuulua useampaan erilaisiin vähemmistöihin samaan aikaan ja kokea jokaisesta erikseen syrjintää (Jaskari & Keski-Rahkonen 2021).

Tutkimukset Yhdysvalloissa osoittavat, että latinalaistaustaisilla maahanmuuttajilla, jotka kokevat vähemmistöstressiä, voi ilmetä negatiivisia terveysvaikutuksia, kuten stressiä, masennusoireita sekä alkoholin käyttöä. Seuraukset ilmenivät, kun maahanmuuttajat omaksuvat uuden vähemmistöidentiteetin ja rotu määrittely on tapahtunut uudessa ympäristössä. Vähemmistöstressiin vaikutti myös muita tekijöitä, kuten perhesi-
teiden hajoaminen, sosiaalisen tuenpuute, maahanmuutto sekä uuteen kulttuuriin sopeutumisen aiheuttamat stressin tekijät, jotka voivat lisätä kuormitusta ja vahvistaa vähemmistöstressin vaikutuksia (Cabrera Tineo 2023: 2–3.)

Nuorten hyvinvointia heikentävät eriarvoinen kohtelu kuten syrjintä, rasismi ja kiusaaminen, erityisesti silloin, kun kuuluvat vähemmistöihin ihonvärin, uskonnon tai etnisyyden perusteella. Näissä tilanteissa erottavat kokemukset ovat osa heidän arkeansa. Nämä toistuvat kokemukset voivat luoda nuorelle vähemmistöstressiä, joka heikentää heidän mielenterveytensä ja hyvinvointiaan sekä luo negatiivisen kokemuksen yhteisössä (Eid & Castaneda 2023: 21). Lähes viidennes vähemmistöihin kuuluvista nuorista kokee ennakkoluuloja ja syrjintää palveluissa. Tämä osoittaa, kuinka vähemmistönuoret voivat kokea moninkertaista syrjintää verrattuna muihin nuoriin, joka vaikuttaa heidän uskoonsa saada luotettavaa apua. Esimerkiksi nuoret romanit voivat kokea samoja ulkopuolisuuden tunteita, kun heidän vanhempansa ja isovanhempansa, joka voi vaikuttaa nuoren omaa kuvaa ja kokemuksiinsa palveluiden turvallisuudesta. Tämä johtaa siihen, että nuoret romanit joutuvat olemaan varovaisia, ettei negatiiviset stereotyyppiset tulkinnat näyttäydy ulospäin palvelujärjestelmässä. Jatkuva varovaisuus ja sopimaton kokemus palveluista itselle voi olla merkkejä rakenteellisesta rasismista, joka saa nuoret tuntemaan, että palvelut eivät ole tarkoitettu hänen kaltaisilleen ihmisille (Hagert 2023.)

4 Rasismi ja sen käsitteitä

4.1 Rasismi

Rasismi on monimuotoinen ilmiö, jonka perusta on tullut rodun käsitteestä. Rotua voidaan tarkastella biologisena tai sosiaalisena ilmiönä. Yhteiskunnassa rasismia tarkastellaan kolmesta näkökulmasta, joista kaksi näkökulmaa alkaa siitä, että rasismi on ihmisten toimintaa ja ajattelua. Ensimmäisessä näkökulmassa ajatellaan, että rasismi on synnynnäistä ja periytyvää, joka liittyy ihmisen evoluutioon sekä oman lajin selviytymisen hyödyllisiin ominaisuuksiin. Toisessa näkökulmassa rasismi on ajattelutapa, jota ihminen on oppinut kasvaessa yhdessä yhteiskunnan ja tietyn kulttuurin kanssa. Kolmannessa näkökulmassa rasismi on sisäänrakennettu yhteiskunnan toimitapoihin ja rakenteisiin, jotka voi muokata ihmisen käyttäytymistä toisia kohtaan (Puuronen 2013.)

Aiemmin rasismia tarkasteltiin biologian kautta, jolloin ihmisrodun hierarkkinen järjestys eroteltiin biologian kautta, eli ihmisen fyysisen ja psyykkisen ominaisuuksien perusteella ja rasismin muotoa tunnetaan vanhalla biologisella rasismilla. Uusi kulttuurillinen rasismi, eli nykyajan rasismi perustuu ihmisryhmien kulttuurillisiin eroihin biologisen rotujaottelun sijaan. Nykyajan rasismilla ihmisiä erotellaan kielen, uskonnon, pukeutumisen ja muun ominaisuuden perusteella. Näiden erilaisten piirteiden pohjalta muodostettuja rodullistettuja ihmisryhmiä, kutsutaan sosiaalisiksi roduiksi ja niitä pidetään usein eriarvoisina (Puuronen 2013.)

4.2 Rasismin muodot

Ihmisyrymiin kohdistuva viha voi ilmetä eri muodoissa. Esimerkiksi antisemitismi kohdistuu juutalaisiin, afrofoobia afrikkalaistaustaisiin henkilöihin ja islamofobia muslimeihin. Rasistiseen ajattelutapaan kuuluu ennakkoluulot, stereotypiat ja vierauden pelko. Rasismi rajoittaa kohteeksi joutuneiden henkilöiden ihmisoikeuksia ja täysipainoisen elämän. Rasismi voi ilmetä monella tavalla, kuten syrjintänä, vihapuheena, väkivaltana tai näennäisen neutraaleina käytäntöinä (Yhdenvertaisuusvaltuutettu 2024).

Rasistisen teon aikana tekijä kohtelee toisia ihmisryhmiä heidän omien ihmisryhmien ominaisuuksien perusteella, eikä heidän yksilöllisten kykyjen tai piirteiden mukaan. Tekijä ei aina välttämättä ole tietoisesti tai tarkoituksellisesti rasisti, vaan se voi hyvin heijastaa epä tietoisuutta ja tutkimatonta asennetta, jota henkilö ei ole pohtinut. Rasismi on

usein avointa ja tarkoituksellista, sillä enemmistöväestön jäsenet kohdistavat loukkaavia ja väheksyviä asenteita vähemmistörotuja kohtaan ja asenteet johtavat usein tekoihin. Rasismin taipumus voi olla joko avointa, tietoista, hienovaraista ja tiedostamatonta, mutta jos negatiiviset teot kohdistuvat ihmisiä kohtaan rotunsa vuoksi, niin kuuluu rasismin määritelmän alle (Christman 2002: 158.)

Mikroaggressio on teko, joka perustuu ennakkoluuloihin ja voi näyttää sivulta katsottuna harmittomalta, mutta niissä on rassistinen vivahde. Mikroaggression tekoa on vaikea tunnistaa, sillä niiden tekijä voi puolustautua väittämällä, että teko ei ollut tarkoitettu loukkaavaksi. Esimerkkikysymys ”mistä sinä olet oikeasti kotoisin?” kysymys voi vaikuttaa harmittomalta, mutta sillä on oletus, että tietyn ryhmän jäsenet näyttävät samanlaisilta (Punainen risti 2024). Ulkonäköön tai käyttäytymiseen liittyvät kysymykset tai kommentit voivat olla hyväntahtoisia tai tahattomia, mutta ne silti voivat vahvistaa syrjiviä ja rassistisia stereotyyppioita. Tämän kaltaiset teon ajatuksena on, että henkilö ei sovi yleiseen normiin, joka lisää syrjinnän kokemuksia tai niiden lisääntymisen pelkoa ja voi aiheuttaa vähemmistöstressiä (OPH 2024).

Kun pelko ja viha kohdistuu henkilön alkuperän, uskonnon tai alkuperänmaahan, sitä kutsutaan ksenofobiaksi, joka tarkoittaa vierauden pelkoa. Sitä ilmetä käyttäytymisenä, kuten asioista kieltäytyminen henkilön ihonvärin takia. Ksenofobiaan sisältää yleistyksiä ja stereotyyppisiä uskomuksia ihmisten alkuperämaansa kohtaan, kuten tietyn maalaiset ihmiset ovat parempia, kuin toiset. Ksenofobia syntyy esimerkiksi, kun naapuri maassa tapahtuu pahaa, johon liittyy ihmisiä, niin se saa naapurimaan ihmisiä ahdistuneisuuden tilaan, jossa etsitään ahdistuneisuuden syytä, joka johtaa vierauden pelkoon (Reguera 2022.)

4.3 Rassistillinen kolmikko: rotuajattelu, ulkoinen ja sisäinen rasismi

Kwame Anthony Appiahin 2006 julkaistussa teoksessa "The Critical Race Theory" erotetaan rasismia kolmeen muotoon, jotka ovat rotuajattelu, ulkoinen ja sisäinen rasismi. Rotuajattelu on syy miksi rotu ja rasismi ovat kehittyneet. Ilman rotuajattelua ja siihen liittyviä uskomuksia rodusta ei olisi olemassa perustaa, sillä rasismi edellyttää uskoa siihen, että erilaisia rotuja on olemassa. Ulkoisen ja sisäisen rassistisen ajattelutavan suurin vaarana on, että ne toimivat ajatusmalleina, jotka ohjaavat ihmisen henkilökohtaisia, sosiaalisia ja poliittisia päätöksiä. Tämä asia näyttää siinä, että ne saavat mei-

dät ihmisiä pitämään joitain roturyhmiä huonompina ja toisia parempina. Miten rotuajattelu viitataan rasismiin, on ajatus, että ihmisiä voi jakaa pieniin ryhmiin ja kutsua heitä roduksi, jonka jälkeen ryhmät jakavat tietynlaisia kulttuurillisia ominaisuuksia ja arvoja keskenään, jota he eivät jaa muiden rodun jäsenten kanssa (Kittrell 2006: 14, 23–30.)

Ulkoisessa rasismissa ihmiset uskovat, että rotu on suuri tekijä, joka vaikuttaa miten hyvä tai paha ihminen on sekä ajatellaan, että ihmisellä on synnynnäisesti jokin ominaisuus rodun takia, joka ei koskaan muutu. Ulkoisessa rasismissa sisältää väärää uskomusta, stereotypiaa ja ennakkoluuloja. Ulkoisen rasismi on ongelma, jossa ihmisiä tulkitaan väärin, koska henkilö voi olla tietämätön tai ei osaa ajatella selkeästi (Kittrell 2006: 25–28.)

Sisäisessä rasismissa ihminen uskoo kuuluvansa johonkin rotuun ja se on syy kohdella toista rotu jäsentä huonommin tai paremmin, kun omaa rotua. Sisäinen rasismi syntyy, kun henkilö uskoo kuuluvansa tiettyyn rotuun ja omaksuu sen stereotypiat ja ennakkoluulot itselleen (Kittrell 2006: 28). Syy miksi jotkut henkilöt saattavat käyttää itsestään halventavia ilmauksia on suojautuakseen kiusaamiselta ja vähemmistöstressiltä. Tämä voi olla joko tiedostettu tai tiedostoton puolustus- ja selviytymiskeino. Jotkut ihmiset oppivat viitsailemaan itsestään ennen kuin muut ehtivät pilkkaamaan heitä. Tätä ilmiötä kutsutaan 'haltuunotoksi' tai 'takaisinotoksi', jolloin vähemmistöön kuuluvat ottavat enemmistöväestön käyttämiä loukkaavia sanoja itselleen. Loukkaavat sanat kohdistuvat usein rotuun, sukupuoleen, seksuaalisuuteen, kansallisuuteen tai muuhun ryhmään kuulumiseen (Aghayeva ym. 2023: 44).

4.4 Rotuajattelun vaikutus yhteiskunnassa

Rotuajattelu on ihmisten luokittelujärjestelmä ja monet ihmiset ovat ylpeitä omasta roturyhmästä. Jotkut pitävät rotua tärkeänä tekijänä, että se määrittää omaa ympäristöä ja yksityiselämää. Rotuajattelu vaikuttaa päätöksiensä tekoon esimerkiksi ystävien tai kumppanien valinnassa sekä vaatteiden, musiikin autojen ja talojen ostamisessa. Joskus rotu voi niin suuri tekijä, että se määrittää mitä lapselle opetetaan ja kasvatetaan (Kittrell 2006: 1). Ihmisryhmiä jaotellaan nykyisin erilaisiin kategorioihin, kuten "valkoinen", "musta" tai "aasialainen". Ennen aikaa ihmisryhmiä jaoteltiin ihonvärillä, hiustenrakenteella ja kasvonpiirteillä. Jos vanhemmat kuuluvat tiettyyn rotuun, niin lapsi katsotaan myös kuuluvan samaan rotuun. Monille ihmisille rotu on identiteetti, jolla luokittelevat

itseänsä ja miten he näkevät muita ihmisryhmän jäseniä. Rotu voi vaikuttaa myös sosiaalisiin suhteisiin, eli miten ihmisryhmät ovat vuorovaikutuksessa muiden ihmisryhmien kanssa rodun perusteella. (Christman 2002: 158–159).

Rodullistaminen juontaa juurensa kolonialismin ja orjuuden ajatusmalleista. Rodullistaminen on prosessi, jossa yksilöt tai ihmisryhmät, jotka poikkeavat valkonormista, määritellään ulkopuolisiksi tai vieraksi valtaa pitävien toimesta. Siihen liittyy oletuksia ja ennakkoluuloja, jotka pohjautuvat stereotyyppisiin käsityksiin heidän kyvyistään, arvoistaan tai ominaisuuksistaan (OPH 2024). Rodullistaminen tapahtuu ihmisten arkisessa vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisten instituutioiden käytännöissään. Hierarkkinen järjestelmä muodostuu näiden ryhmien välille, joka määrittää ihmisten aseman yhteiskunnassa (Puuronen 2013).

Ajan myötä suhtautuminen rotuun on muuttunut ja aiemmin yleisesti käytetyt termit ovat muuttuneet loukkaaviksi. Lisäksi rotuun liittyvät ristiriidat jatkuvat edelleen. Esimerkiksi nykyisin näkyy vielä rotukohtaisia televisio kanavia sekä tuotteita, joita mainostetaan tiettyyn kulttuurin kuuluviin ihmisille. Tuotteet ja kuvat heijastavat vanhoja tapoja, jotka ovat stereotyyppisiä (Kittrell 2006: 1).

4.5 Rakenteellinen rasismien vaikutus vähemmistöön Suomessa

Rakenteellinen rasismi näkyy yhteiskunnan rakenteissa, kuten palveluissa, laeissa ja instituutioissa. Se voi olla piilotettua syrjintää, joka luo ja vahvistaa rodullistettuja ja etnistä eriarvoisuutta lähes huomaamattomasti. Usein rakenteellinen rasismi on tiedostamatonta ja pohjautuu stereotyyppioihin, ennakkoluuloihin sekä yhteiskunnan normeihin, jotka heijastavat ja vahvistavat toisiaan (Yhdenvertaisuusvaltuutettu 2024.)

Rakenteellinen rasismi kohdistuu vähemmistöön kuuluvien ihmisten perusoikeuksiin esimerkiksi henkilöön, kohdistuu rasistinen väkivalta tai kielletään työpaikka henkilön ihonvärin tai etnisyyden takia. Rasismia tapahtuu kuitenkin hienovaraisella tavalla, jota lait eivät tarkkaan määrittele. Tämä tarkoittaa esimerkiksi, että vähemmistöön kuuluvia ihmisiä kohdellaan loukkaavasti, epäkunnioittavasti tai vältetään. Perusoikeuksien loukkaamisen vuoksi työpaikan saaminen tai uralla eteneminen voi riippua epävirallisista suhteista, jotka johtavat suosituksiin ja henkilökohtaisiin hyväksyntöihin (Christman 2002: 160–161). Rakenteellinen rasismi voi vaikuttaa ihmisen luottamuksen yhteiskuntaa kohtaan sekä pysyvästi mielenterveyteen ja mielialaan (Punainen risti 2024).

4.6 Valkonormi ja oikeuksien hierarkia Suomessa

Valkonormilla tai valkoisuusnormilla tarkoitetaan usein tiedostamattomia ja huomaamattomia sosiaalisia rakenteita, joissa länsimaalaisuuden ominaisuudet, kuten vaalea iho, suomi äidinkielenä ja suomenkielinen nimi pidetään tavoiteltavana sekä nähdään normaalina. Mikä tahansa normi toimii lähtökohtaisena oletuksena siitä, että mitä pidetään hyväksyväenä ja tavallisena. Valkonormista poikkeavat ihmiset voivat joutua kohtaamaan kommentteja ja kysymyksiä heidän erilaisuudestaan. Valkoisuusnormi tarjoaa etuoikeuksia ja suojaa ihmisille, jotka vastaavat sen määritelmää. He saavat valta-aseman ja etuoikeuksia yhteiskunnassa, vaikka eivät itse aina tiedostaisi tätä etua. Myös valkonormista poikkeavat ihmiset voivat vahvistaa valkonormia, koska he ovat voineet hyväksyä syrjivät toimintatavat tai olla puuttumatta rassistisiin tilanteisiin (OPH 2024.)

Suomessa väestöryhmät voidaan jakaa eri luokkaan sitä mukaan, minkälaisia poliittisia, kulttuurisia, kielellisiä ja taloudellisia oikeuksia ryhmillä ja tämä ilmiö näyttäyty rakenteellisena rasismina. Suomessa kantasuomalaisilla on kaikki oikeudet ja Ruotsinkielinen vähemmistö jakaa samat oikeudet, mutta heidän kielensä ja kulttuurinsa ovat heikommassa asemassa, erityisesti julkisissa palveluissa (Puuronen 2013.)

Saamelaiset kohtaavat haasteita kielellisten oikeuksissa. Suomen valtio ei ole ratifioinut ILO alkuperäiskansasopimusta, joka saamelaisille oikeuksia maihinsa. Myös Suomen vanhat vähemmistöt, kuten romanit, tataarit, juutalaiset ja vanha venäläinen vähemmistö, ovat eriarvoisessa asemassa, mutta erityisesti Romanien asemaan liittyviä haasteita koulutukseen ja työllistymisen osalta, vaikka heidän suhteellinen asemansa on parantunut viime vuosina. Maahanmuuttajavähemmistöillä on rajoitettu rajoitettuja oikeuksia erityisesti kielellisten ja sosiaalisten palvelujen osalta, mutta tilanne voi olla vaihteleva riippuen henkilön maahanmuuttostatuksesta. Oikeudettomimmassa asemassa ovat paperittomat henkilöt, joilla ei ole virallista statusta (Puuronen 2013.)

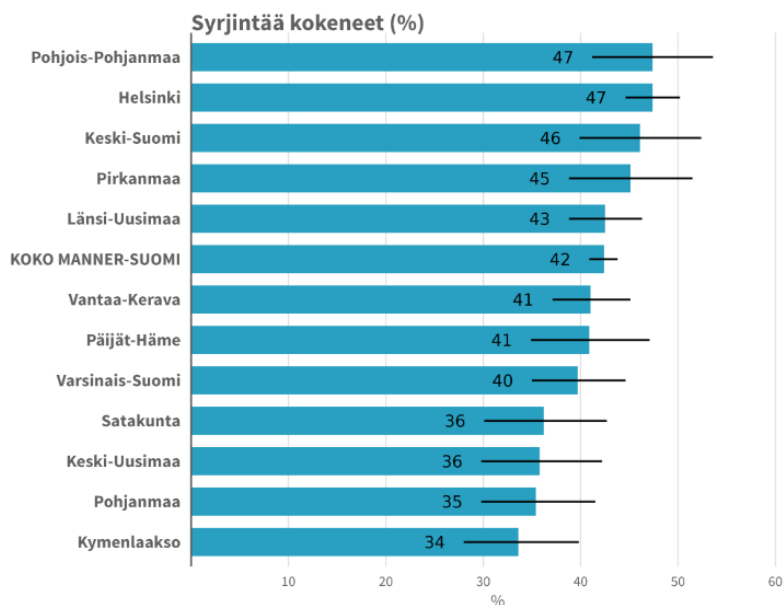
Monille maahanmuuttajille tai maahanmuuttajataustaisille, jotka poikkeavat valkonormista, suomalaisuus voi tuntua vaikeasti saavutettavalta. Kun kulttuurisia eroja pidetään pysyvinä ja muuttumattomina, se voi johtaa rodullistamiseen sekä luoda käsitystä suomalaisuudesta valkonormin mukaisesti (OPH 2024.)

5 Aikaisemmat tutkimukset rasismista Suomessa

Euroopan unionin perusoikeusviraston eli FRA julkaisi raportin vuonna 2023, jonka aiheena oli afrikkalaistaustaisten henkilöiden rasismiin, syrjintään, häirintään ja väkivaltaan liittyviä kokemuksia 13:ssa Euroopan jäsenmaassa. Raportissa tuli ilmi, että rasismia on edelleen laajalle levinnyt ja se on jatkuva ongelma, vaikka Euroopassa on vuodesta 2000 lähtien ollut voimassa syrjinnänvastainen säädäntö. Raportissa myös tuli esille, että Suomessa on kohdattu rasismia, syrjintää, häirintää ja väkivaltaa kolmanneksi eniten, kuin muissa Euroopan jäsenmaassa (FRA 2024: 7, 28).

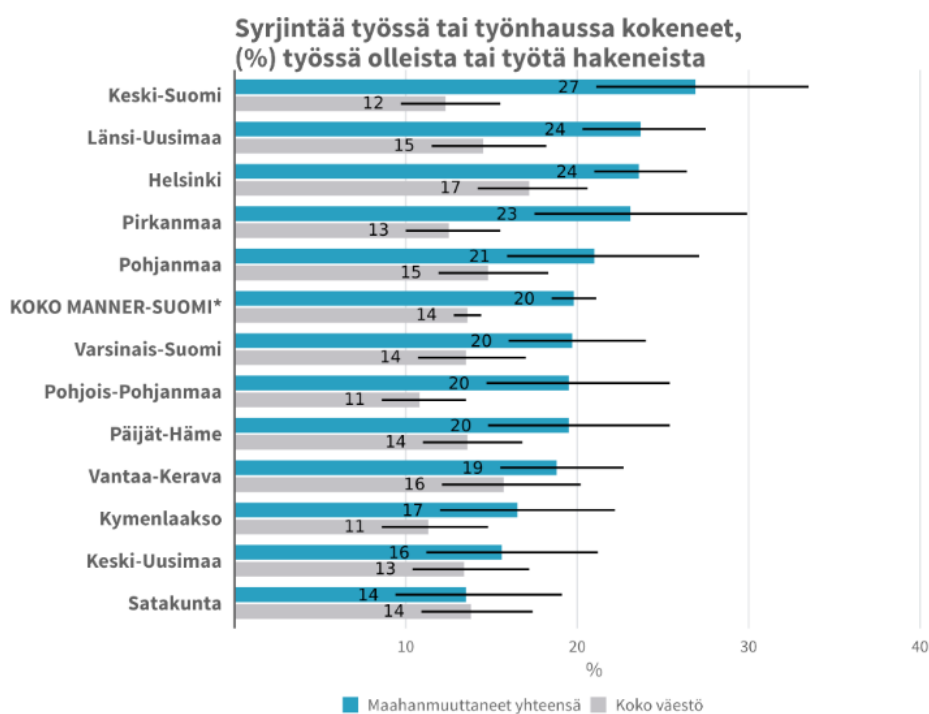
FRA:n tutkimuksen mukaan 57 % afrikkalaistaustaisista vastaajista Suomessa kokivat syrjintää viimeisen vuoden aikana, kun yleisessä väestössä vastaava luku oli 16 %. Tutkimus osoittaa, että vuonna 2016 Suomessa syrjintää kokeneiden afrikkalaistaustaisten osuus oli 43 %, mutta vuonna 2022 luku nousi 57 %. FRA:n mukaan 48 % syrjintää kokeneista kertoi, että heidän syrjintänsä kokemus johtui ihonväristä ja 53 % kertoi syyksi etnisen- tai maahanmuuttajataustansa. Syrjinnän kokemus kohdistui eri tavalla eri väestöryhmiin, mutta nuoret, erityisesti 16–24-vuotiaat ja korkeasti koulutetut 52 % kokivat eniten syrjintää 41 %. FRA:n tutkimuksen mukaan 29 % afrikkalaistaustaisista vastaajista kokivat Suomessa syrjintää 3–5 kertaa vuodessa, ja 16 % kokivat syrjintää vähintään kuusikertaa vuoden aikana sekä 11 % ilmoitti kokevansa syrjintää jatkuvasti (FRA 2024: 29–38).

THL:n MoniSuomi 2022 -ilmiöraportti osoittaa, että syrjintäkokemukset ovat yhteiskunnallisia ongelmia Suomessa, erityisesti maahanmuuttajien keskuudessa. THL:n raportin mukaan syrjinnän kokemus vaihtelee alueittain. Kuvassa 1 esitetään, että syrjinnän kokeneiden osuus on korkeimmillaan Pohjois-pohjanmaalla ja Helsingissä, joissa molemmissa 47 % vastaajista kokivat syrjintää. Koko manner-Suomen kesiarvo, 42 % kuvastaa, että syrjinnänkokemukset ovat laajalle levinneitä. Tämä osoittaa, että alueellisilla eroilla on merkitystä sekä että syrjintä on erityisesti yleistä suurilla kaupunkialueilla (THL 2023).

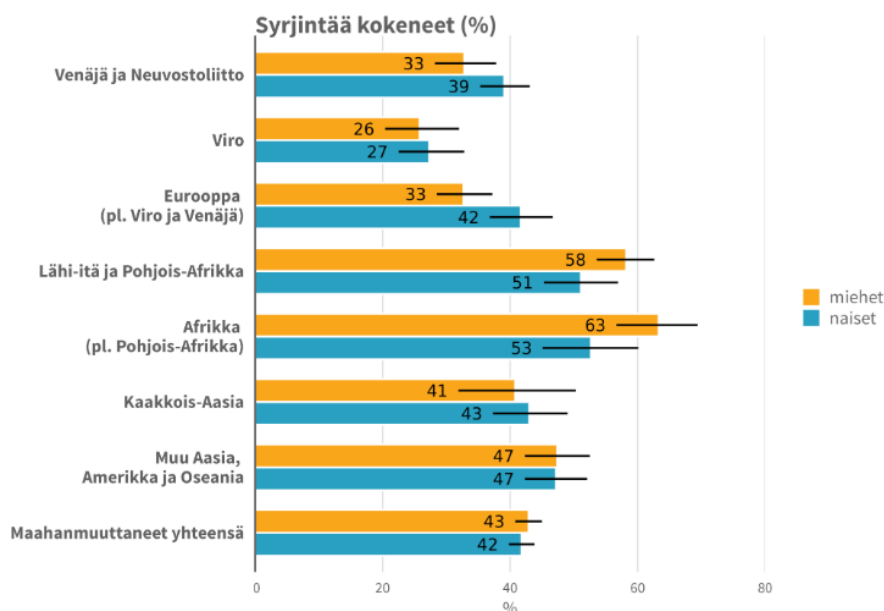
Kuva 1 Syrjintää kokeneiden osuus hyvinvointialueittain. Kuvakaappaus MoniSuomi 2022 ilmiöraportti (THL 2023).

Työelämässä tai työnhaussa tapahtuva syrjintä on yleistä maahanmuuttajilla. Kuvan 2 mukaan Helsingissä 24 % maahanmuuttajista koki syrjintää työpaikassa tai työnhaussa, kun koko väestön vastaava luku oli 17 %. Muilla alueilla, kuten Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla vastaavat luvut olivat 20 %. Tämä kuvastaa vaikutusta työmarkkinoille pääsyn sekä työelämässä pärjäämistä maahanmuuttajien yhteisössä (THL 2023).

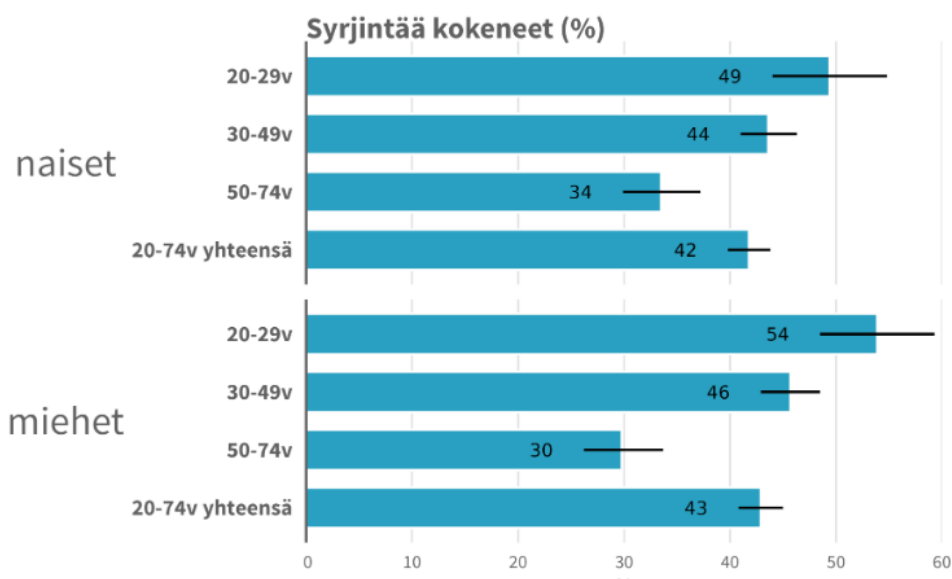
Kuva 2 Syrjintää työssä tai työnhaussa kokeneiden osuus hyvinvointialueittain. Kuva-kaappaus MoniSuomi 2022 ilmiöraportti (THL 2023).

THL MoniSuomi 2022 -raportissa maahanmuuttajaryhmien välillä syrjintäkokemukset vaihtelevat huomattavasti. Kuva 3 mukaan, afrikkalaistaustaiset henkilöt kokivat eniten syrjintää useammin, kun muut, sillä 63 % ilmoitti kokevansa syrjintää. Lähi-idän taustaisilla vastaava luku on 58 %, joka myös osoittaa korkean tason syrjinnässä. Näihin lukiuihin verrattuna Viron taustaisten 27 % ja Venäjä tai entisen Neuvostoliiton taustaisten 39 % syrjintäkokemuksen ovat harvinaisempia. Tulokset vahvistavat, että etnisellä taustalla ja ihonvärillä on vaikutusta siihen, että kuinka henkilö kohtaa syrjintää Suomessa (THL 2023).

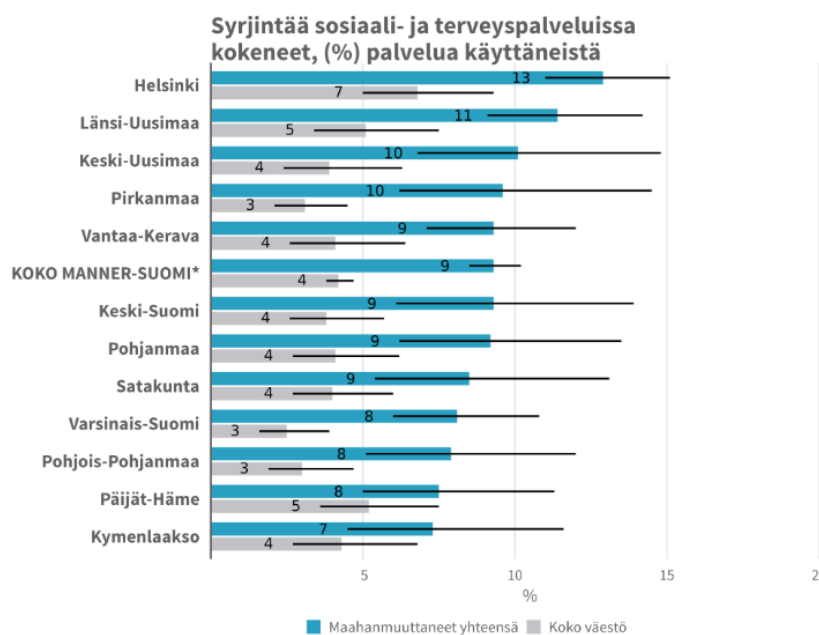
Kuva 3 Syrjintää kokeneiden osuus sukupuolen ja maaryhmittäin. Kuvakaappaus MoniSuomi 2022 ilmiöraportti (THL 2023).

THL MoniSuomi 2022 -raportin mukaan sukupuolella on vaikutuksensa syrjintäkokeuksiin. Kuva 4 mukaan, nuorista miehistä (20–29-vuotiaat) 54 % ilmoitti kokeneensa syrjintää, kun naisten osuus vastaavassa ikäryhmässä oli hieman matalampi, 49 %. Sukupuolten väliset erot ovat pieniä, mutta ne osoittavat, että syrjinnän kokemukset voivat ilmetä erilaisella tavalla sukupuolen mukaan (THL 2023).

Kuva 4 Syrjintää kokeneiden osuus ikäryhmittäin. Kuvakaappaus MoniSuomi 2022 ilmiöraportti (THL 2023).

THL Monisuomi 2022 -raportin mukaan Maahanmuuttajat kohtaavat syrjintää sosiaali- ja terveystalvissa enemmän, kun muu väestö. Kuva 5 perusteella Helsingissä 13 % maahanmuuttajista ilmoitti kokeneensa syrjintää sosiaali- ja terveystalvissa, kun koko väestössä luku oli vain 7 %. Epätasa-arvoinen kohtelu palveluissa voi heikentää maahanmuuttajien terveyttä ja hyvinvointia pitkällä aikavälillä (THL 2023).

Kuva 5 Syrjintää sosiaali- ja terveystalvissa kokeneiden osuus hyvinvoinnialueittain. Kuvakaappaus MoniSuomi 2022 ilmiöraportti (THL 2023).

Vuoden 2021 Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat, että maahanmuuttaja- ja maahanmuuttajataustaiset oppilaat joutuvat kiusaamisen kohteeksi viikoittain useammin kuin suomalaistaustaiset oppilaat. Maahanmuuttajien ja maahanmuuttajataustaisten välillä ilmeni eroja kiusaamisen yleisyydessä. Peruskoulun 8.–9.-luokkalaisista, ammat-
tioppilaitosten opiskelijoista ja lukiolaisista ulkomailla syntyneistä maahanmuuttajista 23 % kertoi joutuneensa viikoittain kiusaamistilanteiden kohteeksi, kun taas Suomessa syntyneiden maahanmuuttajataustaisten osuus oli 16 % ja suomalaistaustaisten 9 %. Tuloksien perusteella yläkoulussa kiusaaminen oli yleisempää verrattuna toisen asteen oppilaitoksiin (Eid & Castaneda 2023: 19–20.)

6 Vieraskielisyys Helsingissä ja Itä-Helsingissä

6.1 Maahanmuuttajanstatus ja maahanmuuttajataustainen

UNHCR:n mukaan pakolainen on henkilö, joka on joutunut pakenemaan kotimaastaan välttääkseen, sodan, vainon, konfliktin, väkivallan tai ihmisoikeusrikkomuksien aiheuttaman uhan. Heitä määrittelee ja suojaa kansainvälinen lainsäädäntö ja heitä ei saa palauttaa tai karkottaa olosuhteisiin, joissa vapaus elämänsä olisi heille vaarallista. Pakolaisten suojelussa sisältää toimenpiteet, joilla heidän perusoikeuksensa ovat varmistettu sillä aikaa, kun pitkäaikaisia ratkaisuja on löydetty heille sekä sisältää turvan, joka estää palautumiselta vaarallisiin olosuhteisiin (UNHCR 2024.)

Maansisäiset pakolaiset ovat ihmisiä, jotka joutuivat pakenemaan kodeistaan esimerkiksi konfliktien, vainon tai väkivallan vuoksi, mutta eivät ylitä kansainvälisiä rajoja, kun etsivät turvaa. Toisin kun pakolaiset, maansisäinen pakolaisten pako tapahtuu omassa maassa Maan sisäiset pakolaiset jäävät oman maansa hallituksen suojelukseen, vaikka hallitus olisi vastuussa heidän pakonsa syistä. He saattavat siirtyä alueille, joille on haastavaa toimittaa humanitaarista apua, koska heidän on paettava hallituksensa tai konfliktin osapuolten valvonnan ulkopuolelle, vaikka alueiden olosuhteet olisivat haastavia. Tällaiset paikat estävät heidän perusoikeuksiansa sekä lisäävät heille alttiuttaan kärsimykselle (UNHCR 2024.)

Turvapaikanhakijalla tarkoitetaan henkilöä, joka on hakenut kansainvälistä suojelua, mutta haun käsittely on vielä keskeneräinen. Kansalliset turvapaikkajärjestelmät ovat vastuussa siitä, että kuka täyttää kansainvälisen suojelun kriteerit ja ketä myönnetään

pakolaiseksi. Suurten väkivallan tai konfliktien aiheuttamien joukkopakojen aikana turvapaikanhakijoita voidaan myöntää pakolaiseksi ilman yksilöllisiä haastatteluja, jolloin heidät tunnustetaan 'prima facie' -pakolaisiksi (UNHCR 2024.)

Maahanmuuttajalla tarkoitetaan ulkomailla syntynyttä henkilöä, joka on muuttanut suomeen toisteiseksi tai pysyvästi ja edustaa ensimmäistä sukupolvea. Sitä voi jakaa seitsemään ikäryhmään, joista aikuiset, eli yli 18-vuotiaita jaetaan 4 ryhmään. 18–24-vuotiaat maahanmuuttajat elävät siirtymävaihetta aikuisuuteen. Suurin osa joukosta ovat opiskelijoita, jotka siirtyvät työelämään tai perustavat perhettä. 25–34-vuotiailla maahanmuuttajilla on usein koulutus tai jokin ammatti kotimaasta sekä mahdollisesti pieniä lapsia. 35–54-vuotiailla maahanmuuttajilla on takana työkokemuksia ja vuosia sekä usein on peruskouluikäisiä lapsia. Yli 55-vuotiaita ja eläkeikäisiä maahanmuuttajia on melko vähän ja saattavat seurata myös aiemmin muuttaneita lapsiansa (Martikainen & Haikkola 2010: 10,13–14.)

Alle 18-vuotiaat maahanmuuttajat voidaan jakaa kolmeen ryhmään. Sukupolvi 1,25, eli 13–17-vuotiaat maahanmuuttajat ovat kaikista maahanmuuttajista hankalimmassa tilanteessa erityisesti, jos muutto on koulutuksen takia. Kyky oppia uutta kieltä ja koulu-menestyksessä voi esiintyä haasteita sekä osa ryhmästä siirtyy työelämään. Sukupolvi 1,5, eli 6–12-vuotiaat muuttavat ennen murrosikää ja pärjäävät kohtuullisen hyvin elämässään. Heillä on usein jonkinlainen peruskoulutus kotimaassaan, mutta valmistuvat koulutuksesta uudessa maassa. Sukupolvi 1,75, eli 0–5-vuotiaat käyvät koko koulun uudessa maassa ja usein verrataan asuinmaassa syntyneisiin. Useissa tutkimuksissa näytä nuoria luetaan usein toiseen polveen (Martikainen & Haikkola 2010: 14).

Maahanmuuttajataustaisella eli toisen sukupolven edustajalla tarkoitetaan henkilöä, joka on kahden maahanmuuttajan lapsi ja on syntynyt nykyisessä asuin paikassa tai tietyissä tapauksissa hyvin nuorena muuttanut maahan. Usein luetaan mukaan myös maahanmuuttajan ja kantaväestöön kuuluvien yhteiset lapset, eli sukupolvi 2,5. Tämän sukupolven vanhempien liittoja on kutsuttu monella nimityksellä, kuten seka-avioliitoiksi ja kahden kulttuurin liitoiksi sekä kansainvälisiksi parisuhteiksi. Toista sukupolvea ei voi kutsua toisen polven maahanmuuttajaksi, sillä ei ole koskaan muuttanut maastaan (Martikainen & Haikkola 2010:10, 15).

6.2 Vieraskielisyys Helsingissä

Helsingin väkiluku oli vuoden 2023 lopussa 674 432, joista muita kieltä puhuvia oli 131 878 henkeä (20 %). Tästä kohderyhmästä vielä ulkomailla syntyneitä, eli ensimmäisen sukupolven ulkomaalaistaustaisia oli 107 612 henkeä (81,6 %). Tämä kohderyhmän määrä on kasvanut 9100 hengellä sekä Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten määrä on kasvanut 1300 hengellä 2023 vuoden aikana. Viimeisen kymmenen vuoden aikana ulkomailla syntyneiden osuus on pienentynyt, mutta viime vuosina tämä osuus on kasvanut hieman, jonka syynä on ulkomailta tapahtuvasta muuttoliikkeestä (Sinkko 2023.)

Vuoden 2023 lopussa suurin ulkomaalaistausteisten ryhmä Helsingissä oli eurooppalaistaustaiset, joka on 40 % kaikista ulkomaalaistaustaisista, josta puolet olivat kotisin EU-maista tai Pohjois- tai Länsi-Euroopasta. Aasialaistaustaisia oli noin 35 % sekä afrikkalaistaustaisia oli myös 35 %. Helsingissä asuvista noin 18 % puhuu äidinkielenään muuta, kun suomea. Suurimmat vieraskieliset ryhmät Helsingissä ovat Venäjä, Somali, Viro, Arabia, Englanti, Kiina, Kurdi sekä Farsi (Saarto 2023: 11.)

6.3 Itä-Helsinki

Rasismin erilaiset muodot voi kietoutua toisiinsa, mikä tekee niiden erottamisesta haastavaa arjessa sekä tutkimuksissakin. Esimerkiksi asuntopolitiikka, joka on monissa kaupungeissa johtanut maahanmuuttajien keskittymisen huonommin resursoiduille asuinalueille (Puuronen 2013). Segregaatio, on alueellinen eriytyminen, joka viittaa väestön jakautumista tietyille alueille etnisen taustan ja tulotason mukaan (Saikkonen ym. 2018: 4). Ongelmalliseksi segregaatio voi muodostua, jos huono-osaisuuden ja syrjäytyneisyyden piirteet kasautuvat sanoille alueille. Eri maiden kokemukset osoittavat, että ongelma-alueille on tyypillistä suuri sosiaalisen vuokra-asumisen osuus, alhainen tulo- ja koulutustaso, korkea työttömyysaste sekä heikosti kotoutuneiden maahanmuuttajaryhmien runsas edustus. Alueen ongelmat voi pahentua, jos sosiaaliset ongelmat lisääntyvät ja työssäkäyvä sekä parempituloinen kantaväestö muuttavat pois eivätkä halua muuttaa alueelle (Puustinen ym. 2016: 87).

Maahanmuuttajataustaisen väestön määrä on kasvanut merkittävästi pääkaupunkiseudulla, mutta Itä-Helsinki on yhä yksi kaupungin monikulttuurisimmista alueista. Alue on

myös erityisen kerrostalovaltainen, ja maahanmuuttajataustaiset asukkaat keskittyvätkin ennen kaikkea Itä-Helsinkiin, josta on muodostunut monikulttuurinen asuinalue. Sen sijaan kantakaupungissa maahanmuuttajataustaisen väestön osuus on pienempi, ja siellä asuvista suurempi osa on eurooppalaistaustaisia (Cantell ym. 2019: 14).

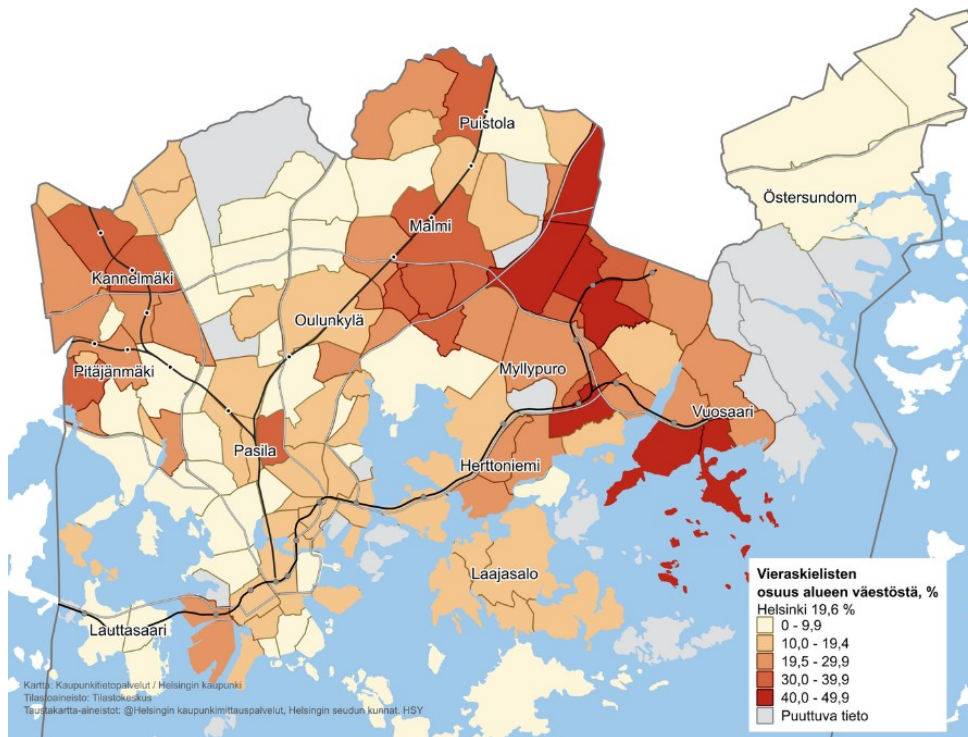
Itäkeskus on alue, jossa asuu noin 5000 asukasta ja se sijaitsee Itä-Helsingin kaupunginosassa. Sitä ympäröi Puotiharju, Marjaniemi ja Roihuvuori, jotka ovat osa Vartiokylää. Itäkeskus on myös Itä-Helsingin liikenteen solmukohta, josta on hyvät yhteydet muihin kaupungin osiin ja lähialueille. Itäkeskuksessa sijaitsee Pohjoismaiden suurin kauppakeskus Itis, joka on kansallinen maamerkki. (Pääkkönen 2021.)

1700-luvulla nykyinen Itäkeskuksen alue kuului Puotilan kartanon maihin, jotka liitettiin Helsinkiin vuonna 1946 esikaupunkiliitoksen myötä. Alue säilyi pitkään maaseutumaisena, kunnes kaupungin teollistuminen ja väestönkasvu muuttivat tilanteen. 1960-luvulla Itä-Helsinkiin rakennettiin suuria lähiöitä, kuten Roihuvuori, Puotila ja Myllypuro, jotka tarjosivat asuntoja nopeasti kasvavalle väestölle. Vuonna 1966 Vuosaari liitettiin Helsinkiin, mikä mahdollisti asuntorakentamisen laajenemisen entistä syvemmälle Itä-Helsingin alueelle. Vaikka Itä-Helsinki tarjosi uusia koteja, työpaikat ja palvelut sijaitsivat edelleen pääasiassa Helsingin keskustassa. Tätä ongelmaa ratkaisemaan alettiin 1970-luvulla suunnitella Itäkeskusta, joka rakennettiin Puotilan kartanon entisille pelloille. Alueen tavoitteena oli luoda 10 000 työpaikkaa, kattavat palvelut ja asuntoja sekä julkisia palveluita noin 7 000 asukkaalle (Pääkkönen 2021).

1970-luvulla aluekeskuksiin suunniteltiin monitoimitaloja, jotka toimivat kulttuurikeskuksina ja ne tarjoavat kulttuuripalveluita matalalla kynnyksellä. Tällöin syntyi Kulttuurikeskus Stoa, jonka nimi tuli Hannu Sirenin veistoksesta. Kulttuurikeskus Stoa tarjoaa kirjaston, teatterin, musiikkisalalin ja työväenopiston sekä Nuorten toimitalo Kipinän. Monitoimitalo palvelee myös nuoria arkisissa asioissa (Pääkkönen 2021.)

STOA-Puhos-Puotila Raportti etnografisesta vuonna 2023 tutkimuksessa tuli ilmi, että Itäkeskuksen alue on omanlaatuinen sekä erottuva. Itäkeskus on monelle maahanmuuttajataustaisille kotoisa paikka verrattuna muihin Helsingin alueisiin, sillä monikulttuurisuus näkyy voimakkaasti esimerkiksi Puhoksen ostoskeskuksessa, joka sijaitsee Itäkeskuksessa. Se on kuin elävä keskus, jossa kansainvälisyys ja etnisyyden taustat näkyvät ihmisissä, ravintoloista, myymälöistä, palveluista sekä moskeijasta. Lisäksi Puhoksen ostoskeskuksen alueella kuulee paljon Arabian kieltä (Miltton 2023: 14–16).

Itäkeskuksen alueen vieraskielisten osuus noin 40–49,9 % vuoden 2023 lopussa (Kuva 6).

Kuva 6. Vieraskielisten osuus osa-alueittain. Kuvakaappaus Kaupunkitieto / Helsingin kaupunki (Sinkko 2023).

7 Tutkimuskysymys

Nuorisotalo on turvallinen ja syrjinnästä vapaa tila, jossa nuoret pääsevät viettämään vapaa-aikaa. Nuorisotyö on osa antirasistista toimintaa. Tutkimuksessa haluttiin selvittää, miten nuorisotalon henkilökunta voisi parhaiten tukea nuoria, jotka ovat kokeneet rasismia. Lisäksi haluttiin selvittää nuorten kokemuksia turvallisuuden tunteesta sekä yhdenvertaisesta kohtelusta heidän taustastaan riippumatta nuorisotalolla. Näin tuotiin nuorten vastaajien mielipiteitä esille, joka jaettiin yhteistyö kumppanin kanssa. Tulosten perusteella voidaan kehittää entistä turvallisempi nuorisotila sekä tehdä edes pienen vaikutuksen antirasistiseen toimintaan.

8 Menetelmälliset valinnat

Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Aineistoa kerättiin sähköisen lomakkeen avulla, johon pääsi QR-koodin kautta. QR-koodi oli esillä viidessä eri Itä-Helsingin nuorisotalossa. Kysely oli avoinna 12.5.-25.5.2025.

Tutkimukseen osallistui 50 nuorta, jotka olivat 15–21-vuotiaita. Syy miksi tutkimukseen ei otettu mukaan alle 15-vuotiaita oli huoltajien luvan hankkiminen, ja tämä olisi ollut aikataulun kannalta haastavaa. Tutkimus toteutettiin viidessä eri Itä-Helsingin nuorisotalossa, sillä yhteistyökumppanini oli Itä-Helsingin alueelta. Yhteistyökumppanin pyynnöstä laajensin otantaa, jotta saataisiin mahdollisimman monipuolisesti vastaajia. Lisäksi Itä-Helsingin alueella asuu paljon vieraskielisiä, jotka olivat tämän tutkimuksen pää kohderyhmä (Kuva 6).

Tutkimuksen teossa käytettiin kvantitatiivista menetelmää, sillä se soveltuu mainiosti suurelle tai hajallaan olevalle joukolle (Vilkka 2021: 94.) Osallistujamääräksi oli asetettu noin 20–50 nuorta. Suuremmalla vastaaja määrällä haluttiin mahdollistaa sujuvampi ja luotettavampi analyysi. Aineistoa analysoitiin SPSS sovelluksella, sillä se on yksi yleisimmin käytetyistä tilasto-ohjelmista (Mamia 2005: 6). Ohjelmiston avulla tuotettiin pylväskuvioita sekä ristiintaulukoita, jotka olivat tuotetun aineiston pohjalta. Tämän avulla saatiin visuaalisesti esille tulokset.

9 Opinnäytetyön toteutus

Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Itäkeskuksen nuorisotalon kanssa, sillä se tarjoaa mahdollisuuden tavoittaa opinnäytetyön kohderyhmän. Vaikka kysely jaettiin useilla Itä-Helsingin nuorisotaloilla, Itäkeskuksen nuorisotalo toimii tutkimuksen keskeisenä yhteistyötahona. Itä-Helsingin alueella asuu ja viettää aikaa paljon maahanmuuttajataustaisia nuoria sekä muita vähemmistöryhmiin kuuluvia, mikä tekee siitä erityisen relevantin tutkimuskohteen (Kuva 6).

9.1 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyössä noudatetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvän tieteellisen käytännön periaatteita, jotta tutkimuksen prosessi täyttää eettisyyden ja luotettavuuden vaatimuksen. Tutkimusprosessi on suunniteltu siten, että osallistujien anonymiteetti on

turvattu, osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja kerätty tieto käsiteltiin luottamuksellisesti tietosuojasäädösten mukaisesti. Tutkimuksessa on vältetty vilppiä ja lähteitä on käytetty sekä viitattu asianmukaisesti (TENK 2012: 6–9.)

Osallistujille kerrottiin tutkimuksen tarkoituksen ja sen tavoitteet etukäteen ennen kuin he päättävät, että osallistuvatko vai eivät. Osallistujilla oli myös oikeus vetäytyä tutkimuksen aikana ilman perusteluja tai seuraamuksia. Tutkimuksen aineisto julkaistiin ryhmätasolla, jotta yksittäisiä vastaajia ei voitu tunnistaa. Aineiston keruu ja analyysi on suunniteltu huolellisesti ja käytetyt menetelmät, kuten ristiintaulukointi ja frekvenssijakaumat lisäävät tutkimuksen luotettavuutta.

Opinnäytetyön toteutukseen tarvittiin tutkimuslupa, joka haettiin Helsingin kaupungin nettisivulta 30.3.2025 ja tutkimuslupapäätös saapui 24.4.2025, jonka jälkeen aineistokeruu voitiin aloittaa.

9.2 Kvantitatiivinen opinnäytetyö ja aineiston hankinta

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmän, jonka yleisin aineistokeruumenetelmänä on kyselylomake. Tässä tutkimusmenetelmässä on muita nimityksiä, kuten postikysely, informoitukysely ja joukkokysely (gallup) riippuen miten kysely toteutetaan. Tämä aineiston keräämisen tapa soveltuu mainiosti suurelle tai hajallaan olevalle joukolle (Vilka 2021: 94.)

Kyselylomakkeet ovat standardoitu eli vakioitu, joka tarkoittaa, että kaikilta vastaavilta kysytään täsmälleen samat kysymykset. Tässä tutkimuksessa vastaajat lukevat itse kysymykset ja vastaavat niihin kirjallisesti. Kyselylomakkeita voidaan jakaa tai täyttää useammalla, kuten sähköpostitse, internetin välityksellä, puhelimitse tai kasvotusten tapahtumissa (Vilka 2021: 94–95.)

Tässä tutkimuksessa aineisto keruu toteutettiin Metropolia Ammattikorkeakoulun tarjoamalla e-lomake järjestelmällä. E-lomake mahdollistaa sähköisen kyselylomakkeen luomisen, jolla voi kerätä vastauksia tehokkaasti ja turvallisesti. Sähköisen kyselylomakkeen avulla saatu aineistoa voi tallentaa helposti analysointia varten, joka toteutuu SPSS ohjelmistolla (Metropolia 2024). Sähköisen kyselylomakkeen jakamiseksi Itä-Helsingin nuorisotaloille tulostettiin QR-koodeja paperille, joita jaettiin nuorille skannattavaksi mobiililaitteilla.

Tutkimuksen aineisto kerättiin kvantitatiivisella menetelmällä, jotta saatiin numeerista tietoa nuorten kokemuksista Itä-Helsingin nuorisotaloilla. Monivalintakysymyksiin perustuva aineisto mahdollistaa tilastollisen analyysin, jonka avulla voidaan tuottaa suuntaa antavia johtopäätöksiä nuorten rasismien kokemuksista, turvallisuuden tunteesta sekä nuorisotalojen rasismien torjunnasta

Aineistonkeruu toteutettiin Itä-Helsingin nuorisotaloilla yhteistyössä henkilökuntien kanssa. Kyselylomake jaettiin QR-koodeilla, jotka printattiin paperille ja asetettiin näkyville nuorisotalon yleisiin tiloihin, kuten ilmoitustauluille. Lisäksi nuorisotalon työntekijät rohkaisivat nuoria vastaamaan kyselyyn henkilökohtaisesti. Kysely oli avoinna 12.5.-25.5.2025, jolloin pyrittiin tavoittamaan mahdollisimman paljon nuorisotalon nuoria.

Kyselylomakkeen sisältö perustuu aiempaan tutkimukseen, kirjallisuuskatsaukseen ja nuorisotyön käytäntöihin. Kairuz 2021 ja Williams 2019 julkaistuissa tutkimuksissa osoitettiin, että rasismien kokemukset voivat vaikuttaa nuorten hyvinvointiin ja osallisuuden tunteeseen. Henttonen & Kareinen 2023 tuovat esiin dialogisarjassa sen, että rasismi on monen nuoren arkipäivää. Aghayeva 2023 julkaisemassa oppaassa nostettiin esiin se, että nuorisotyöllä voi olla keskeinen rooli rasismien torjunnassa, mutta sen käytännöt eivät ole aina johdonmukaisia.

Perhon 2010 julkaisemassa väitöskirjassa tarjotaan konkreettisia menetelmiä rasismien purkamiseen, kuten kaksisuuntaisen dialogin hyödyntämisen nuorten asenteiden muuttamiseksi. Tämän pohjalta kyselyllä kartoitettiin nuorten kokemuksia Itä-Helsingin nuorisotaloilla, heidän turvallisuuden tunnettaan ja mahdollisuuksia käsitellä rasismia henkilökunnan kanssa.

9.3 Kohderyhmä

Opinnäytetyön kohderyhmänä ovat nuorisotalon nuoret, mutta ikäryhmä on rajattu 15–21-vuotiaisiin, koska alle 15-vuotialta pitää kysyä erikseen tutkimuslupa heidän vanhemmiltaan tai huoltajilta. Kohderyhmä valittiin aiempien tutkimusten perusteella, sillä nuoret kokevat rasismia ja syrjintää Suomessa useammin kuin muut ikäryhmät. Vuoden 2021 Kouluterveyskyselyn kohderyhmä oli 8.–9.-luokkalaiset ja toisen asteen opiskelijat, jotka vastaavat hyvin tämän tutkimuksen kohderyhmää ja se vahvistaa tutkimuksen merkitystä ja ajankohtaisuutta. Lisäksi Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat, että

ulkomailla syntyneet maahanmuuttajat ja Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset nuoret joutuvat kiusaamisen kohteeksi useammin kuin suomalaistaustaiset nuoret. FRA:n 2024 tutkimusten mukaan 16–24-vuotiaat afrikkalaiset ilmoittivat kokevansa merkittävästi enemmän syrjintää, kun muut ikäryhmät. THL:n Monisuomi 2022 -raportti osoittaa myös, että nuoret kokevat useammin syrjintää, mutta vastaajat olivat 20–29-vuotiaat.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa suuntaa antavaa tietoa Itä-Helsingin nuorisotalojen nuorten kokemuksista. Osallistujamääräksi on asetettu noin 20–50 nuorta, mikä vastaa nuorisotalojen kävijämäärää ja mahdollistaa tutkimuksen toteuttamisen kohde-ryhmän näkökulmasta.

Suuntaa antava tilastollinen tieto tarkoittaa tässä tutkimuksessa sitä, että aineiston pohjalta saadaan yleiskuva nuorten kokemuksista ja niiden ilmenemismuodoista, vaikka otos ei edusta koko nuorisoväestöä. Tämä osallistujamäärä on riittävä tutkimuskysymysten tarkasteluun ja tulosten analysointiin.

10 Aineiston analyysi

Kerätty aineisto analysoidaan tilastollisin menetelmin, kuten ristiintaulukoinneilla ja prosenttijakaumilla, jotka mahdollista erilaisten ryhmien kokemusten vertailun. Näiden menetelmien avulla pyritään analysoimaan, miten nuoret kokevat Itä-Helsingin nuorisotalojen turvallisuuden ja miten heidän kokemuksensa voivat vaikuttaa nuorisotalon kehittämiseen.

Aineiston analyysiin käytettiin SPSS-Ohjelmistoa kvantitatiiviseen analysointiin, kuten ristiintaulukoineihin ja keskiarvolaskelmiin. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) on laajalti käytetty ja monipuolinen ohjelmisto tilastolliseen tietojen käsitteilyyn. Se soveltuu erityisesti yhteiskuntatieteellisen kvantitatiivisen tutkimuksen tarpeisiin ja sen avulla voi myös toteuttaa monimutkaisempia analyyseja. SPSS ohjelmistoa voidaan laajentaa lisäosien avulla, mikä lisää työkaluja erilaisiin tutkimusprojekteihin. SPSS on yksi yleisimmin käytetyistä tilasto-ohjelmista Suomessa sekä kansainvälises-tikin (Mamia 2005: 6.)

Kvantitatiivisten tilastokuvauksien ja analyysin pohjana toimii numeerinen havaintoaineisto, joka muodostuu muuttujien arvoista, jotka järjestetään matriisiin, eli taulukkomuotoon. Matriisissa muuttujat näkyvät pystysarakkeina, kun taas vaakarivit ovat tutkimuksen yksiköitä, kuten yksittäisiä vastaajia tai havaintopisteistä, joista muodostuu numeerinen aineisto (Tilastokeskus 2025.)

Ristiintaulukointi on menetelmä, jolla tutkitaan jakautumista ja niiden välisiä riippuvuuksia. Menetelmä auttaa tutkimaan, että vaihtelee jonkin asian jakautuminen sen mukaan, mihin ryhmään asia kuuluu (Tietoarkisto 2025a.) Esimerkiksi voidaan selvittää, että eroavatko nuorten rasismien kokemuksen perusteella, ovatko he maahanmuuttajia tai maahanmuuttajataustaisia.

Frekvenssijakauma, eli suora jakauma on tapa, miten muuttujan arvot jakautuvat eri luokkiin. Se kertoo havaintojen lukumäärää jokaisessa luokassa. Taulukossa voidaan myös lisätä prosenttiosuuksia ja yhteenlaskettuja määriä, jotka kertovat, että kuinka paljon havaintoja on yhteensä eriluokissa (Tietoarkisto 2025b.) Esimerkiksi voidaan tarkastella, kuinka suuri osa nuorista tuntee olonsa turvalliseksi ja tervetulleeksi nuorisotalolla. Frekvenssijakauma näyttää, kuinka moni vastaaja on valinnut kunkin vastausvaihtoehdon monivalintakysymyksissä. Frekvenssijakauma näyttää, kuinka monet vastaajista ovat valinneet kunkin vastausvaihtoehdon.

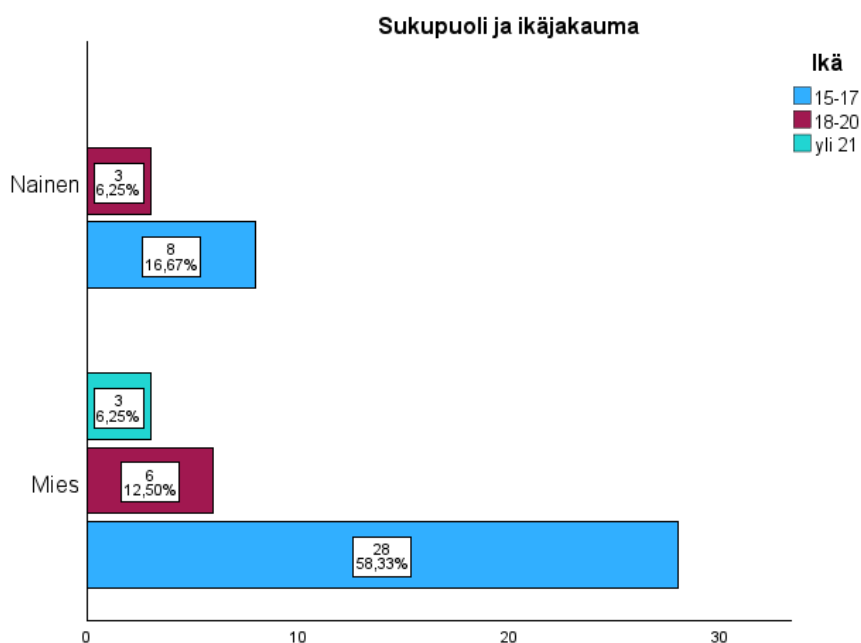
Ryhmitelty pylväskuvio (Clustered Bar Chart) mahdollistaa eri vastaajaryhmien vertailun rinnakkaisten pylväiden avulla. (Tietoarkisto 2025c.) Tämä menetelmän avulla on helppo havainnollistaa rasismien kokemusten jakautumista iän, sukupuolen ja etnisen taustan mukaan visuaalisesti selkeällä tavalla.

11 Tulokset

Tutkimuksen tavoitteena oli saada noin 20–50 nuoren osallistujan vastausta kyselylomakkeeseen. Tavoitteeseen saavutettiin, sillä kyselyyn vastasi yhteensä 50 nuorta. Osallistujien määrä tarjoaa riittävän aineiston suuntaa antavan tilastollisen analyysin tekemiseen ja tukee tavoitteita tuottaa kehittämissuhteita Itä-Helsingin nuorisotalon toimintaan.

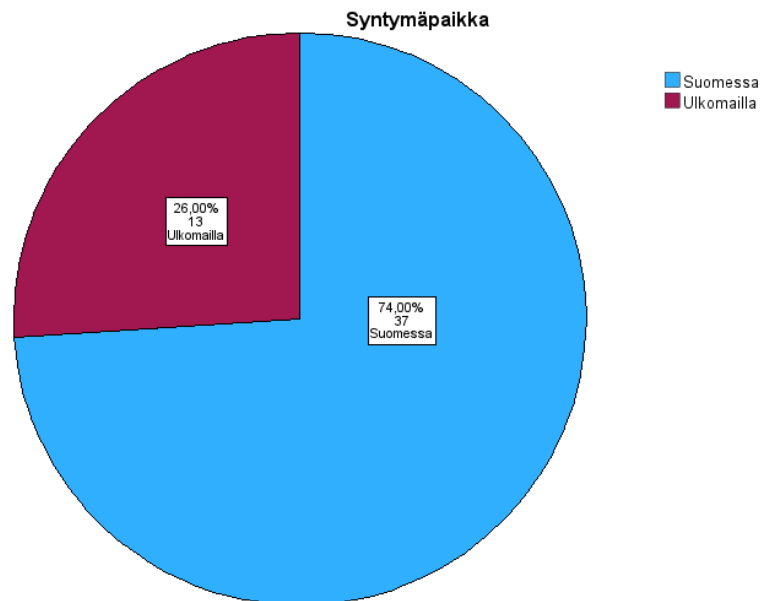
11.1 Taustatiedot

Vastaajat koostuivat 15–17-vuotiaista, joista 28 eli 58,33 % olivat poikia sekä tytöistä, joita oli yhteensä 8 eli 16,67 %. Pienempiä vastaajamääriä löytyy sukupuoli- ja ikäkauman kuvasta (kuva 7). Yksittäiset vastaajaryhmät on jätetty pois kaaviosta vastaajien anonymiteetin ja tutkimuseettisten periaatteiden turvaamiseksi.

Kuva 7. Sukupuoli ja ikäkauma

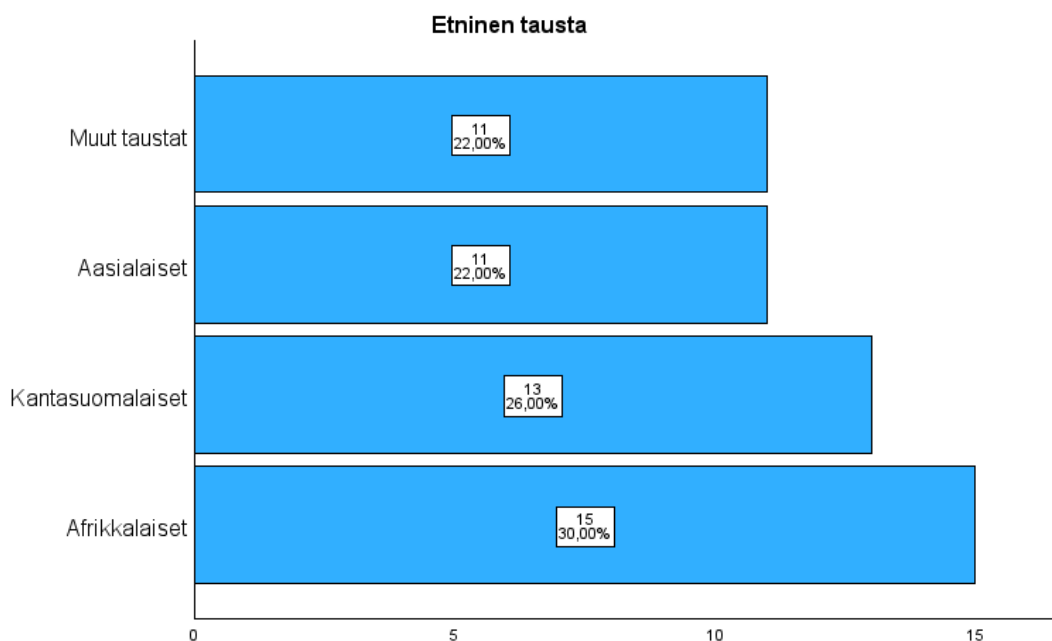
Suurin osa vastaajista oli syntynyt Suomessa ja heitä oli 37 eli 74 %. Ulkomailla syntyneitä vastaajia oli 13 eli 26 %. Tämä kertoo, että Itä-Helsingin nuorisotaloilla asioi myös maahanmuuttajataustaisia nuoria.

Kuva 8. Syntymäpaikka

Vastaajien etninen tausta jakautui neljään eri ryhmään. Suurin osa vastaajista olivat Afrikkalaistaustaisia ja heitä oli yhteensä 15 eli 30 %. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat kantasuomalaisia ja heitä oli yhteensä 13 eli 26 % sekä Aasialaistaustaisia oli yhteensä 11 eli 22 %. Myös ”Muut taustaisia” oli yhteensä 11 eli 22 %.

”Muut taustat”- ryhmä koostuu vastaajista, jotka ovat taustaltaan eurooppalaistaustaisia, vähemmistöjä Suomesta sekä Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan taustaisia. Ryhmät yhdistettiin koska ryhmien vastaajamäärät olivat pieniä. Näin vastaajien anonymiteetti säilyy tutkimuseettisten periaatteiden mukaisesti.

Kuva 9. Etninen tausta

11.2 Kokemukset rasismista

Ristiintaulukoinnista selviää, että rasismien kokemukset ovat vaihtelevia etnisen taustan mukaan. Eniten rasismia olivat kohdanneet afrikkalaistaustaiset vastaajat, joista 5 eli 33,3 % oli nähnyt ja itse kokenut rasismia. Lisäksi afrikkalaistaustaisista 2 eli, 13,3 % olivat itse kokenut rasismia ilman havainnointia. Kuitenkin vastaajista 5 eli 33,3 % ei ollut nähnyt eikä kokenut rasismia lainkaan. Myös muut taustaisista 3 eli 27,3 % ilmoitti, että oli nähnyt ja itse kokenut rasismia ja 5 eli 45,5 % ei ollut nähnyt eikä kokenut rasismia.

Aasialaistaustaisista vastaajista 5 eli 45,5 % ilmoitti nähneensä rasismia, mutta eivät itse kokeneet sitä ja 4 eli 36,4 % ei ollut nähnyt eikä kokenut rasismia. Kantasuomalaisista vastaajista 6 eli 46,2 % oli ilmoittanut, että näkivät rasismia, mutta ei itse kokenut ja 3 eli 23,1 % ilmoitti, että ei ollut nähnyt eikä kokenut rasismia lainkaan.

Tuloksien perusteella rasismi kohdistui enemmän vähemmistötaustaisille nuorille, varsinkin afrikkalaistaustaisille ja muista taustoista tuleville vastaajille. Kantasuomalaiset ja aasialaiset nuoret havaitsivat enemmän rasismia sivusta.

Kokemuksia rasismista etnisen taustan mukaan

		En ole nähnyt tai kokenut rasismia	Olen itse kokenut	Olen nähnyt ja itse kokenut	Olen nähnyt, mutta en ole itse kokenut	Total
Afrikkalaiset	Count	5	2	5	3	15
	percent	33,3%	13,3%	33,3%	20,0%	100,0%
Kantasuomalaiset	Count	3	2	2	6	13
	percent	23,1%	15,4%	15,4%	46,2%	100,0%
Aasialaiset	Count	4	1	1	5	11
	percent	36,4%	9,1%	9,1%	45,5%	100,0%
Muut taustat	Count	2	1	3	5	11
	percent	18,2%	9,1%	27,3%	45,5%	100,0%
Total	Count	14	6	11	19	50
	percent	28,0%	12,0%	22,0%	38,0%	100,0%

Kuva 10. kokemuksia rasismista etnisen taustan mukaan.

Syntymäpaikan mukaan Suomessa syntyneistä vastaajista 15 eli 40,5 % ilmoitti nähneensä rasismia, mutta eivät itse kokenut sitä. Lisäksi 9 eli 24,3 % vastaajista eli nähnyt ja kokenut rasismia sekä saman verran ei nähnyt eikä kokenut rasismia.

Ulkomailla syntyneistä vastaajista 2 eli 15,4 % oli nähnyt ja kokenut rasismia, mutta 4 eli 30,8 % oli nähnyt, mutta ei itse kokenut rasismia sekä 5 eli 38,5 % ei nähnyt eikä kokenut rasismia lainkaan.

Tuloksien perusteella rasismia on havaittu suomessa, että ulkomailla syntyneiden keskuudessa. Suomessa syntyneet ovat kokeneet enemmän rasismia, kun ulkomailla syntyneet. Se kertoo, että rasismia koetaan ulkomailla ja suomessa syntyneiden joukossa erityisesti heille, joilla on maahanmuuttajatausta.

Kokemuksia rasismista syntymäpaikan mukaan

		En ole nähnyt tai kokenut rasismia	Olen itse kokenut	Olen nähnyt ja itse kokenut	Olen nähnyt, mutta en ole itse kokenut	Total
Suomessa	Count	9	4	9	15	37
	percent	24,3%	10,8%	24,3%	40,5%	100,0%
Ulkomailla	Count	5	2	2	4	13
	percent	38,5%	15,4%	15,4%	30,8%	100,0%
Total	Count	14	6	11	19	50
	percent	28,0%	12,0%	22,0%	38,0%	100,0%

Kuva 11. kokemuksia rasismista syntymäpaikan mukaan.

Ristiintaulukoinnin perusteella pojat ja tytöt ovat havainneet ja kokeneet rasismia, mutta ero sukupuolten välillä ei ole kovin suuri. Tuloksien perusteella tytöt kohtasivat vähemmän rasismia kuin pojat, mutta rasismin havaitseminen oli molemmilla yleistä.

Pojista 14 eli, 37,8 % oli nähnyt rasismia, mutta eivät itse ole kokeneet sitä ja 9 eli 24,4 % ei ollut nähnyt tai kokenut rasismia lainkaan. Pojista 8 eli 21,6 % oli nähnyt ja itse kokenut rasismia sekä 6 eli 16,2 % vastaajista ilmoitti, että oli itse kokenut rasismia.

Tytöistä 5 eli 45,5 % ilmoitti, että ei ollut nähnyt tai kokenut rasismia lainkaan ja 4 eli 36,4 % oli nähnyt, mutta ei kokenut rasismia. Vain 2 tyttöä eli 18,2 % ilmoitti nähneensä ja kokeneensa rasismia.

Kokemuksia rasismista sukupuolen mukaan

		En ole nähnyt tai kokenut rasismia	Olen itse kokenut	Olen nähnyt ja itse kokenut	Olen nähnyt, mutta en ole itse kokenut	Total
Mies	Count	9	6	8	14	37
	percent	24,3%	16,2%	21,6%	37,8%	100,0%
Nainen	Count	5	0	2	4	11
	percent	45,5%	0,0%	18,2%	36,4%	100,0%
Total	Count	14	6	10	18	48
	percent	29,2%	12,5%	20,8%	37,5%	100,0%

Kuva 12. Kokemuksia rasismista sukupuolen mukaan.

Ristiintaulukoinnin mukaan rasismia esiintyy kaikissa ikäryhmissä ja tulokset painottuvat selvästi 15–17-vuotiaiden kokemuksiin.

15–17-vuotiaat vastaajat muodostavat suurimman osan aineistoa. Tässä ikäryhmässä 5 eli 13,5 % oli kokenut rasismia ja 7 eli 18,9 % oli nähnyt ja itse kokenut rasismia. Suurin osa vastaajista 14 eli 37,8 % oli nähnyt rasismia, mutta eivät itse kokeneet sitä.

18–20-vuotiaista noin puolet 5 eli 50 % ilmoitti nähneensä rasismia ja 3 eli 30 % ilmoitti, että ei ole nähnyt tai kokenut rasismia, mutta eivät itse kokenut sitä ja 2 eli 20 % ilmoitti näkevänsä ja kokevansa rasismia. Yli 21-vuotiaita oli 3 joista 2 eli 66,7 % oli nähnyt ja kokenut rasismia ja 1 eli 33,3 % oli itse kokenut rasismia, mutta ei ole havainnut sitä.

Kokemuksia rasismista iän mukaan

		En ole nähnyt tai kokenut rasismia	Olen itse kokenut	Olen nähnyt ja itse kokenut	Olen nähnyt, mutta en ole itse kokenut	Total
15-17	Count	11	5	7	14	37
	percent	29,7%	13,5%	18,9%	37,8%	100,0%
18-20	Count	3	0	2	5	10
	percent	30,0%	0,0%	20,0%	50,0%	100,0%
yli 21	Count	0	1	2	0	3
	percent	0,0%	33,3%	66,7%	0,0%	100,0%
Total	Count	14	6	11	19	50
	percent	28,0%	12,0%	22,0%	38,0%	100,0%

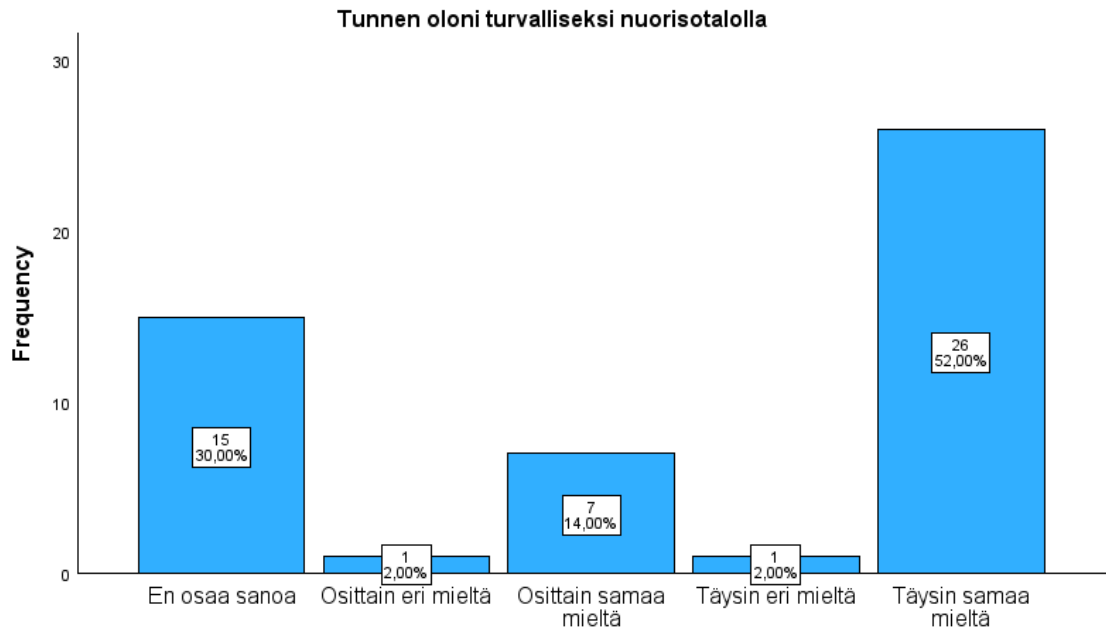
Kuva 13. Kokemuksia rasismia iän mukaan.

11.3 Nuorisotalon turvallisuus ja yhdenvertaisuus

Suurin osa vastaajista tunsivat olonsa turvalliseksi nuorisotalolla. Vastaajista 26 eli 56 % oli täysin samaa mieltä ja 7 eli 14 % oli osittain samaa mieltä. Yhteensä 33 eli 66 % vastaajista ilmoitti kokevansa nuorisotalon turvalliseksi ympäristöksi.

Vastaajista 15 eli 30 % valitsi ”En osaa sanoa”, joka voi viitata siihen, että osa nuoret eivät ole kokenut tilanteita, joissa turvallisuus olisi ollut koetuksella nuorisotaloilla tai eivät ole varmoja mikä turvallinen tila nuorisotaloilla. Vain muutama vastaaja ilmoitti olevansa osittain eri mieltä, joka oli 2 vastaajaa eli 2 % ja täysin eri mieltä vastoi 1 vastaaja eli 2 %.

Tuloksien perusteella kokemuksia turvallisuudesta koetaan pääosin, mutta samalla ”En osaa sanoa” voi osoittaa, että joidenkin nuorten turvallisuuden kokemusta voisi vielä vahvistaa.

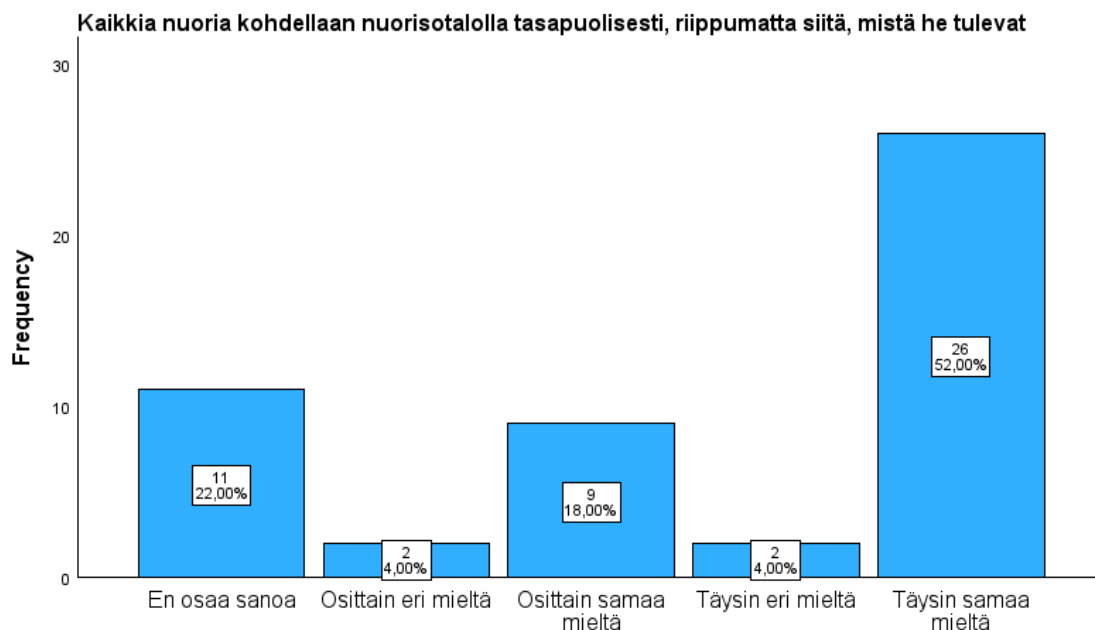

Kuva 14. Tunnen oloni turvalliseksi nuorisotalolla.

Suurin osa vastaajista 26 eli 52 % oli täysin samaa mieltä, että nuorisotalolla kohdellaan kaikkia nuoria tasapuolisesti ja 9 eli 18 % vastaajista ilmoitti, että oli osittain samaa mieltä. Yhteensä 35 eli 70 % koki, että nuorisotalolla kaikkia kohdellaan tasapuolisesti, riippumatta siitä, mistä he tulevat.

Toiseksi eniten vastaajista 11 eli 22 % valitsi vaihtoehdon ”En osaa sanoa”, joka voi kertoa, että osa nuorilla ei ole selkeää kokemusta tai näkemystä yhdenvertaisesta kohtelusta. Tasapuolisuus voi näyttäytyä eri tavoin eri taustaisille nuorille. Vain 4 eli 8 % vastaajista kokivat, että nuorisotalolla ei kohdella kaikkia nuoria tasapuolisesti, riippumatta siitä, mistä he tulevat. 2 eli 4 % vastaajista vastoi osittain eri mieltä ja toiset 2 eli 4 % vastoi täysin eri mieltä.

Tuloksien perusteella nuorisotalolla koetaan, että kaikkia kohdellaan tasapuolisesti, mutta samalla vastaajien epä tietoisuus ja yksittäiset kriittiset kokemukset osoittavat, että on kehittämistarpeita yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

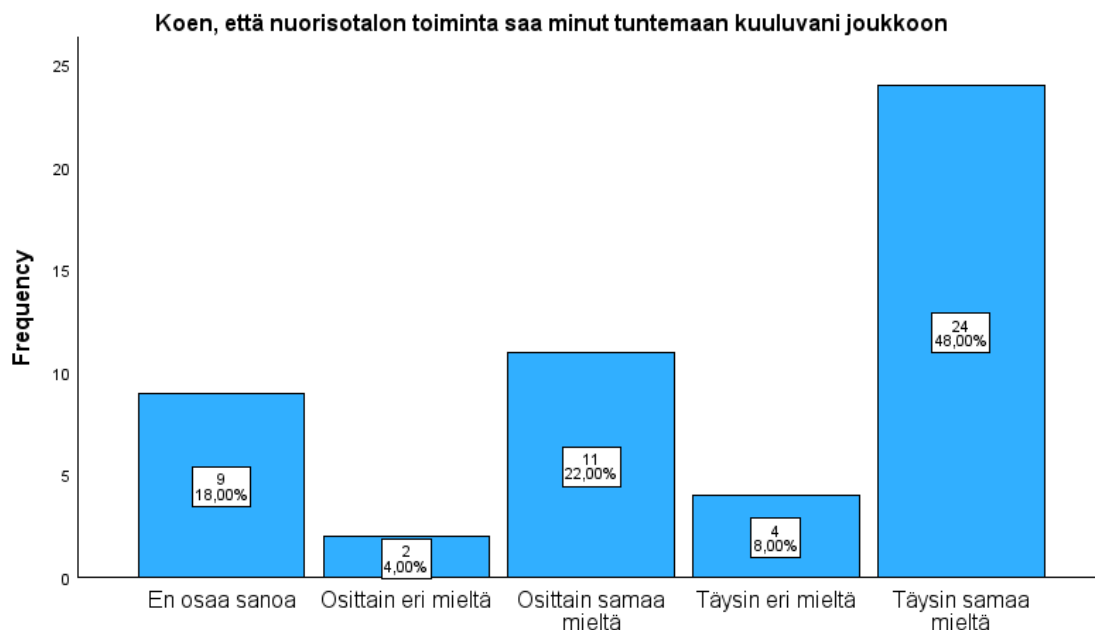
Kuva 15. Kaikkia nuoria kohdellaan nuorisotalolla tasapuolisesti, riippumatta siitä, mistä he tulevat.

Suurin osa vastaajista kokivat, että nuorisotalon toiminta saa heidät tuntemaan kuuluvan joukkoon. 24 eli 48 % oli täysin samaa mieltä ja 11 eli 22 % oli osittain samaa mieltä. yhteensä 35 eli 70 % vastaajista kokivat yhteisöllisyyden tunnetta nuorisotalon toiminnan kautta.

Vastaajista 9 eli 18 % valitsi vaihtoehdon ”En osaa sanoa”, mikä voi kertoa, että kaikilla ei ole ollut kokemuksia, joista eivät ole varma kuulumisen tunteesta tai mahdollisesti ei ole vielä muodostanut tätä kokemusta.

eri mieltä olevia oli yhteensä 8 eli 12 %. Vastaajista 4 eli 8 % oli täysin eri mieltä ja toiset 2 eli 4 % oli osittain eri mieltä. Se kertoo, että pienelle osalle nuorista toiminta ei tuo tarpeeksi tunnetta joukkoon kuulumisesta.

Tulokset olivat myönteisiä, mutta samalla se kertoo sen, että kaikki nuoret eivät koe olevansa osaksi yhteisöä, mikä antaa kehittämismahdollisuuksia osallistamisen ja toiminnan näkökulmasta.

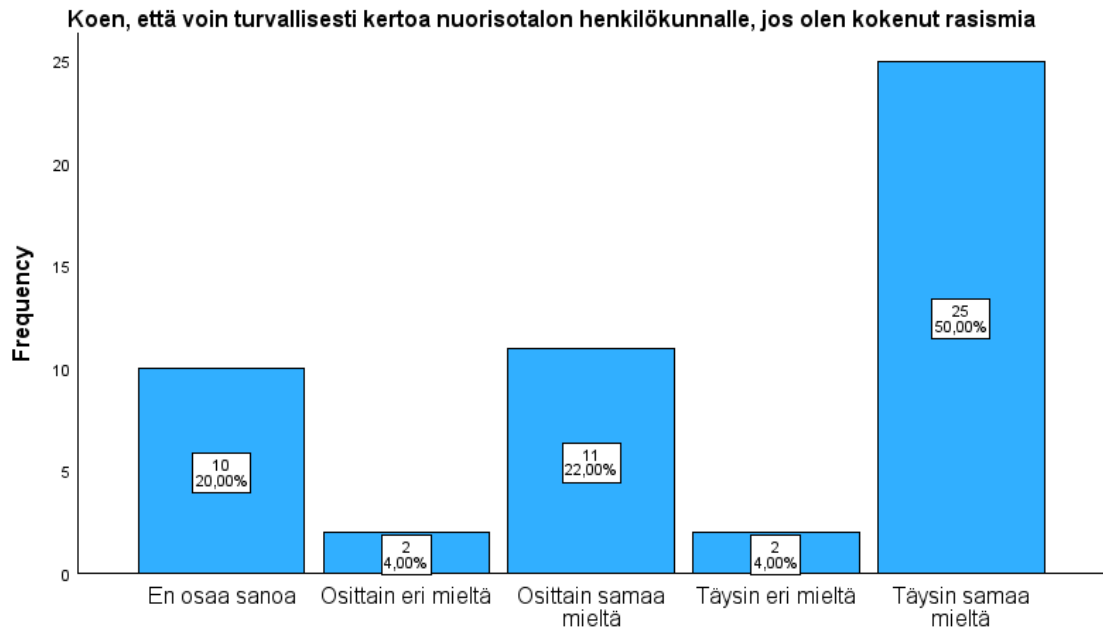
Kuva 16. Koen, että nuorisotalon toiminta saa minut tuntemaan kuuluvani joukkoon.

Vastaajista 25 eli 50 % oli samaa mieltä ja 11 eli 22 % oli osittain samaa mieltä, että he voivat kertoa rasismien kokemuksistaan nuorisotalon henkilökunnalle. 36 eli 72 % vastaajista kokivat, että he voivat kertoa turvallisesti rasismien kokemuksistaan nuorisotalon henkilökunnalle.

Vastaajista 10 eli 20 % valitsivat vaihtoehdon ”En osaa vastata”, joka voi kertoa, että osa nuorista eivät olleet tilanteessa, jossa heillä olisi tarvetta kertoa rasismien kokemuksistaan nuorisotalon henkilökunnalle tai eivät ole kokeneet rasismia tai mahdollisesti eivät tunne henkilökuntaa tarpeeksi hyvin.

Eri mieltä vastauksia oli yhteensä 4 eli 8 %, joista puolet olivat eri mieltä ja toiset puolet olivat osittain eri mieltä. Tämä osuus oli pieni, mutta se on merkityksellinen. Se kertoo, että kaikilla nuorilla ei ole turvallinen olo kertoa rasismien kokemuksistaan nuorisotalon henkilökunnalle, joka on tärkeä kehittämiskohta.

Tuloksien perusteella nuorisotalon nuoret kokevat, että voivat kertoa rasismien kokemuksistaan nuorisotalon henkilökunnalle, mutta yksittäiset epävarmuudet ja epäluottamuksen kokemukset on hyvä ottaa huomioon kehittämistyössä.

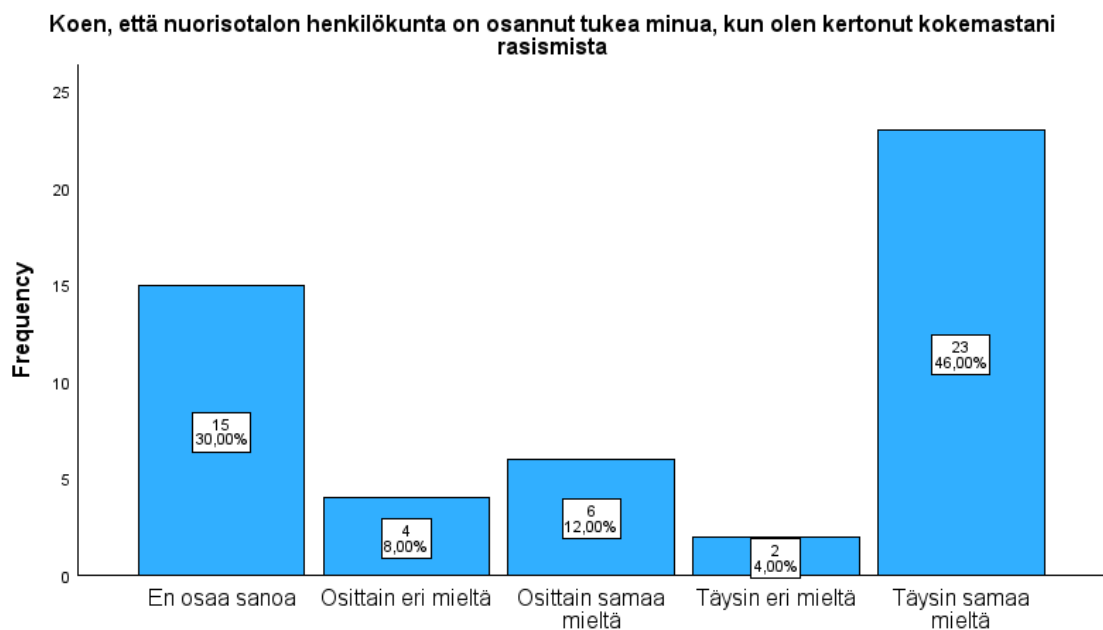
Kuva 17. Koen, että voin turvallisesti kertoa nuorisotalon henkilökunnalle, jos olen kokenut rasismia.

Vastaajista 23 eli 46 % olivat täysin samaa mieltä ja 6 eli 12 % olivat osittain samaa mieltä, että saivat tukea henkilökunnalta, kun kertoivat rasismien kokemuksistaan. Yhteensä 29 eli 58 % koki saavansa tukea.

toiset 15 eli 30 % vastaajista valitsivat vaihtoehdon ”En osaa sanoa”, joka voi kertoa, että vastaajat eivät ole kokeneet rasismia tai eivät ole kertoneet rasismien kokemuksistaan nuorisotalon henkilökunnalle. On myös mahdollista, että vastaajien kokemukset tuesta oli ollut epäselviä.

Eri mieltä vastaajia oli 6 eli 12 %, joista 4 eli 8 % vastaajista vastoi osittain eri mieltä ja loput 2 eli 4 % vastoi täysin eri mieltä. Tämä kertoo, että kaikilla nuorilla ei ollut positiivista kokemusta, kun kertoivat henkilökunnalle rasismien kokemuksista.

Tuloksien perusteella nuorisotalojen henkilökuntien toiminta on ollut tukeva, mutta hieman epävarmuutta ja negatiivisia kokemuksia on myös ollut mukana. Tämä luo tarvetta vahvistaa henkilökunnan valmiuksia kohdata ja tukea nuorta rasismien kokemuksissaan.

Kuva 18. koen, että nuorisotalon henkilökunta on osannut tukea minua, kun olen kertonut kokemastani rasismista.

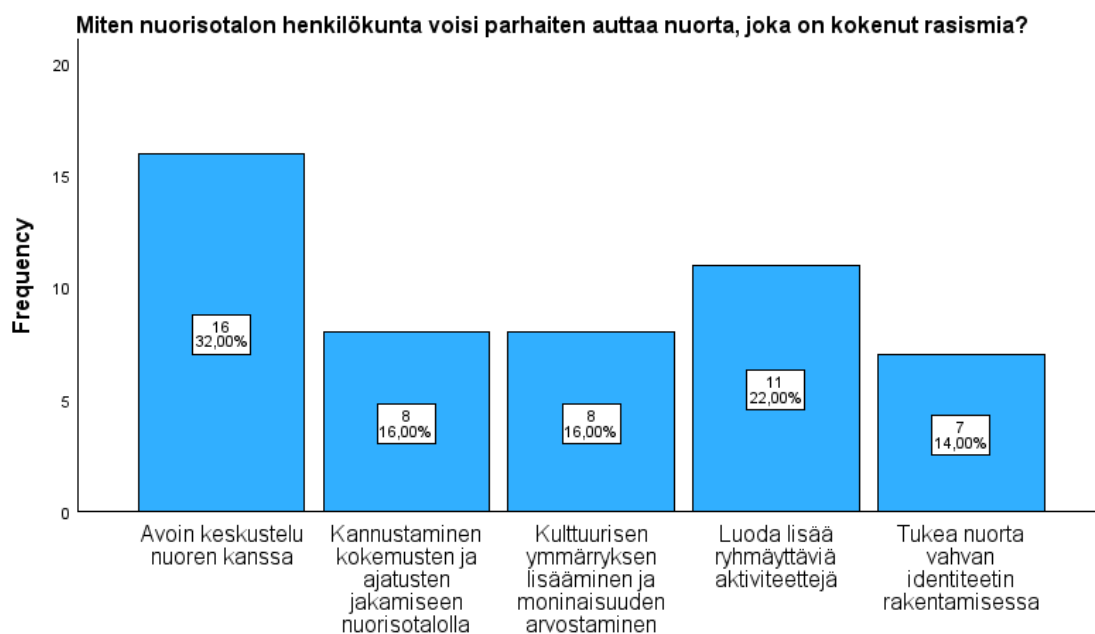
Suurin osa vastaajista 16 eli 32 % kokivat, että avoin keskustelu nuoren kanssa on paras tapa tukea nuorta, joka on kokenut rasismia. Se kertoo, että nuoret arvostavat kuuntelemista, turvallista ja luottamuksellista vuorovaikutusta sekä tilan antamista.

Seuraavaksi suosituin vaihtoehto oli luoda lisää ryhmäyhteyksiä aktiviteettejä, jonka vastaajien määrä oli 11 eli 22 %. Se kertoo, että nuoret kaipaavat yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta konkreettisten toimintojen kautta.

Molempiin vaihtoehtoihin, eli kulttuurisen ymmärryksen lisääminen ja moninaisuuden arvostaminen sekä kannustaminen kokemusten ja ajatusten jakamiseen nuorisotalolla saivat molemmat 8 eli vastaajaa, joka on 16 % vastaajista. Se kertoo, että moninaisuuden huomioimisen tärkeyttä nuorisotalolla.

Tukea nuorta vahvan identiteetin rakentamisessa sai hieman vähän ääniä, joka oli 7 eli 14 vastaajaa, mutta tulos kertoo, että henkilökohtaisen kasvun ja sen vahvistamisen tukemisella on merkitystä.

Tuloksien perusteella nuoret toivovat, että nuorisotalon henkilökunta kuuntelisi, keskustelisi ja loisi yhteisöllisyyttä. Nuorten mielestä nämä menetelmät auttavat parhaiten rasismin ehkäisyssä ja sen käsittelyssä.

Kuva 19. Miten nuorisotalon henkilökunta voisi parhaiten auttaa nuorta, joka on kokenut rasismia?

12 Johtopäätökset

Johtopäätökset perustuvat 50 nuorten vastauksiin. Suurin osa vastaajista olivat 15–17-vuotiaita ja kantasuomalaisia, mutta mukana oli myös maahanmuuttajataustaisia ja eri etnisiä taustoja edustavia nuoria Itä-Helsingin alueelta.

Tuloksien perusteella suurin osa vastaajista, jotka oli nähnyt tai kokenut rasismia olivat erityisesti afrikkalaistaustaiset ja ”Muut taustaiset” nuoret. Moni heistä kokivat ja olivat nähneet rasismia. Kantasuomalaiset ja aasialaistaustaiset vastaajat ilmoittivat, että useammin näkivät rasismia, mutta eivät itse kokeneet sitä yhtä usein. Tulokset kertovat, että rasismin kokemukset eivät aina kohdistu nuoriin henkilökohtaisesti, mutta sitä näkyy heidän ympäristössään.

Suurin osa vastaajista kokivat, että nuorisotalolla on turvallinen ilmapiiri. Yli puolet vastaajista oli samaa mieltä väittämän kanssa ”Tunnen oloni turvalliseksi nuorisotalolla” ja vain muutama oli eri mieltä. Lisäksi monet vastaajat kokivat, että nuorisotalon toiminta saa heidät kuuluvansa joukkoon, mikä on tärkeää ja se edistää nuorten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta.

Tulokset osoittavat myös, että suurin osa vastaajista luottaa nuorisotalon henkilökuntiin ja heille voi kertoa rasismien kokemuksistaan. Vastaajista 72 % oli joko osittain tai täysin samaa mieltä, että rasismien kokemusten kertominen henkilökunnalle oli turvallista. Kuitenkin 20 % vastaajista vastasi ”En osaa sanoa”, joka voi kertoa, että kaikki nuoret eivät ole kokenut rasismia tai eivät mahdollisesti tunne tarpeeksi luottamusta henkilökuntiin.

Kun tarkasteltiin henkilökunnan tarjoamaa tukea rasismien kokemuksissa, niin suuri osa kokivat saavansa tukea. 46 % vastaajista oli samaa mieltä ja 12 % vastaajista oli osittain samaa mieltä väittämän, että henkilökunta ovat osannut tukea tilanteessa, jossa kerrottiin rasismien kokemuksista. Tuen kokemukset olivat suurin osa vastaajien mielestä positiivisia, mutta pieni osa vastaajien kokemukset eivät olleet myönteisiä.

Vastaajat saivat valita, että millainen tuki on heidän mielestään paras rasismien kokeneelle nuorelle. Eniten kannatusta sai avoin keskustelu nuorten kanssa eli 32 % ja seuraavaksi eniten kannatusta sai rämäyttävien aktiviteettien lisääminen, joka oli 22 %. Tämä kertoo siitä, että nuoret kaipaavat yksilöllistä tukea ja kohtaamista sekä yhteisöllisiä ratkaisuja.

12.1 Kehittämistarpeet

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että Itä-Helsingin nuorisotaloilla on yleisesti hyvä ja turvallinen ilmapiiri, mutta silti vastauksista löytyy myös asioita, joita voisi kehittää.

Kyselyssä monet vastaajat valitsivat vastaus vaihtoehdon ”En osaa sanoa”. Se voi tarkoittaa, että nämä vastaajat eivät ole kohdanneet tilannetta, jossa heidän pitäisi kertoa heidän kokemuksistaan rasismista nuorisotalon henkilökunnalle. Se voi myös olla, että nuoret eivät tunne tai luota tarpeeksi henkilökuntiin, jotta uskaltaisivat puhua vaikeista asioista. On myös mahdollista, että joillekin nuorille kysymysten aiheet, kuten rasismien

kertominen voi olla vaikeita asioita kertoa tai arkoja asioita käsiteltäviä. Nämä syyt voivat vaikuttaa siihen, että miksi vastausvaihtoehtoina valitaan ”En osaa sanoa”.

Suurin osa vastaajista kokivat, että henkilökunnalle voi kertoa turvallisesti rasismien kokemuksistaan ja myös, että he saavat tässä tilanteessa tukea. Tässä on hyvä ottaa huomioon, että suurin osa vastaajista oli kantasuomalaisia, jotka eivät välttämättä ole itse kokeneet rasismia, joten heidän vastauksensa voivat perustua heidän ajatuksiinsa, eivätkö omiin kokemuksiin.

Suurin osa vastaajista kokivat saavansa tukea, mutta kaikki vastaukset eivät olleet myönteisiä. Joidenkin vastaajien mielestä tuki ei ollut tarpeeksi riittävää. Tämän vuoksi henkilökunnan osaamisen valmiuksia on tärkeää vahvistaa erityisesti tilanteissa, joissa nuori kertoo rasismien kokemuksistaan.

Nuoret toivoivat eniten, että henkilökunta keskustelisi avoimesti heidän kanssaan. He toivoivat myös yhteisöllistä toimintaa ja sitä, että nuorisotalolla kunnioitetaan eri kulttuureja ja moninaisuutta. Nämä toiveet antavat suunnan toiminnan kehittämiseksi.

kehittämistoimena voisi olla, että nuorisotalojen henkilökunta ohjeistaa nuoria, miten heidän kannattaa toimia, jos he kokevat tai näkevät rasismia. Tämä ohjeistus voidaan toteuttaa esimerkiksi osana kulttuuriviikkoja tai antirasismiteemaisina päivinä. Nuorille voidaan kertoa, että kenelle ja miten he voivat ilmoittaa tilanteista sekä millaista tukea he saavat. Tämä viesti kannattaa ajoittaa esimerkiksi viikon ohjelman huippuhetken aikana, jolloin paikalla on paljon nuoria.

Toinen helposti toteuttava kehittämistoimi olisi, että nuorisotalon henkilökunnat käyttäisivät nimikylttiä. Se lisäisi nuorelle tunnetta siitä, että henkilökunta olisi helposti tunnistettava.

Lisäksi voisi järjestää päiviä, jolloin nuorten kanssa voisi yhdessä sopia talon yhteiset säännöt ja periaatteet. Tällainen toiminta lisää osallisuutta ja vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä lisää nuorten sitoutumista. Myös voisi järjestää kulttuuriviikkoja, joiden aikana nuoret voisivat esimerkiksi pukeutua oman kulttuurinsa vaatetuksiin tai esitellä musiikkia, ruokaa ja perinteitä. Tällaiset tapahtumat vahvistavat yhteisön monimuotoisuutta ja toisten kunnioittamista.

13 pohdinta

13.1 Opinnäytetyön prosessi

Opinnäytetyönprosessin alussa tarkoitukseni oli selvittää, ketkä Itä-Helsingin nuorisotalojen kävijöistä kokevat eniten rasismia ja missä muodossa. Huomasin kuitenkin, että tällainen lähestymistapa oli kyllä tai ei vastaus ja eikä antanut tarpeeksi syvällistä tietoa tai kehittämisenäkökulmaa. Tämän vuoksi olin pohdiskellut pitkään, millainen aihe oikeasti palvelisi Itä-Helsingin nuorisotalojen tarpeita.

Pohdintani sai uuden suunnan, kun löysin Rauhankasvatusinstituutin Antirasismi nuorisotyössä oppaan. Se antoi minulle uuden näkökulman siitä, miten nuorisotyössä voidaan puuttua rasismiin ja edistää yhdenvertaisuutta. Oppaan pohjalta rakentui idea kehittämistyöstä, jossa tarkastellaan nuorten kokemuksia turvallisuudesta, osallisuudesta ja rasismin käsittelystä nuorisotalolla.

Työskentely opinnäytetyön parissa vaati suunnitelmallisuutta, huolellisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Prosessin aikana opin paljon tutkimuksen tekemisestä ja aineiston käsittelystä SPSS-ohjelmalla sekä kyselyaineiston analysoinnista. Lisäksi opin, miten tärkeää on huomioida eettisyys ja vastaajien anonymiteetti koko tutkimuksen ajan. Koen, että olen kehittynyt opiskelijana ja saanut kokemusta tutkimuksellisesta työskentelystä.

Opinnäytetyön haasteita oli uudelleen aiheen keksiminen ja rajaaminen, kyselylomakkeen laatiminen sekä riittävä vastaajamäärän saaminen Itä-Helsingin nuorisotalojen nuorilta. Nämä aiheen vaativat aikaa ja kärsivällisyyttä, mutta niiden kautta opin käytännön tutkimustyöstä.

Yksi yllättävä tulos oli, että myös osa kantasuomalaisista ilmoitti kokeneensa rasismia. Aluksi oletuksena oli, että rasismin kokemukset painottuisivat enemmän vähemmistötaustaisiin nuoriin. Tämä voi tarkoittaa sitä, että nämä kantasuomalaiset nuoret elävät tai viettävät vapaata aikaa alueella, jossa enemmistöväestö ei ole kantasuomalaisia. Tästä syystä alueellinen normi voiva poiketa siitä, mihin nämä nuoret ovat tottuneet. Tämä voi aiheuttaa kokemuksia ulkopuolisuudesta tai tilanteita, jossa he kokevat olevansa vähemmistön asemaassa, joka voi heidän näkökulmastansa näyttäytyä rasismina.

13.2 Tutkimuksen eettisyys ja vastaajien anonymiteetti

Tutkimuksessa kiinnitettiin huomiota siihen, että vastaajien anonymiteetti säilyy koko prosessin ajan. Kyselyyn ei kerätty henkilötietoja ja eikä vastauksista voinut tunnista yksittäisiä henkilöitä. Aineistoa tarkasteltiin ryhmätasolla ja analyysien tuloksissa vällettiin tilannetta, jossa yksittäisiä vastaajia olisi voinut tunnistaa.

Erityisesti etnisten taustojen kohdalla yksittäisiä tai harvalukuisia vastauksia yhdistettiin joko yhdistettiin muiden vastaavien yksittäisten taustojen kanssa tai jätettiin pois raportista. Tällä pyrittiin varmistamaan, että ketään ei voida tunnistaa tuloksista. Myös avoimissa vastauksissa tarkistettiin, ettei sisältö paljasta vastaajien henkilöllisyyttä.

13.3 Jatkotutkimusideoita

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa antaa suuntaa antavaa tietoa siitä, miten nuoret kokevat turvallisuuden, osallisuuden ja rasmin käsittelyn nuorisotalolla. Tulokset herättävät jatkokysymyksiä, joita voisi tutkia tulevaisuudessa.

Jatkossa voisi tarkastella nuorten kokemuksia laadullisella menetelmällä, kuten haastattelulla. Silloin nuoret voisivat kertoa tarkemmin heidän ajatuksistaan, kokemuksistaan ja toiveistaan. Näin saataisiin syvällisempää ymmärrystä niistä tilanteista, joissa nuori on kokenut epäoikeudenmukaisuutta tai jäänyt ilman tukea.

Tämän työn suurin osa vastaajista koostui kantasuomalaisista, joten tulevissa tutkimuksissa olisi tärkeää tavoitella enemmän muun etnisiä nuoria. Näin saataisiin käsitys siitä, miten eri etnistä taustaa edustavat nuoret kokevat yhdenvertaisuuden ja turvallisuuden nuorisotalolla.

Suurin osa nuorista kokivat kuuluvansa joukkoon, mutta osa vastaajista eivät jakaneet tätä kokemusta. Tulevissa tutkimuksissa voisi selvittää, miksi kaikki nuoret eivät tunne yhteenkuuluvuutta ja millaisia konkreettisia toimitapoja nuorisotalon henkilökunta voisi toteuttaa, jotta kukaan nuori ei jäisi ulkopuoliseksi?

13.4 Lopuksi

Toivon, että tämä opinnäytetyö voisi jollain tavalla tukea nuorisotyön kehittymistä ja auttaa nuorisotaloja luomaan entistä turvallisempia ympäristöjä nuorille. Työ tarjoaa näkökulmia ja ideoita siihen, että miten nuorisotalojen toimitapoja voidaan kehittää, jotta ne kuvavat nuorten osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Nuorisotalo on monelle nuorelle tärkeä paikka, jossa voi viettää aikaa ystävien ja muiden kanssa turvallisesti ja saada tukea arkeen sekä laadukasta ohjausta oman kasvun ja kehitykseen. Tämän opinnäytetyön kautta halusin tuoda esiin nuorten ääniä ja auttaa varmistamaan, että nuorisotalot pysyvät turvallisina ja yhdenvertaisina tiloina kaikille.

Haluaisin kiittää kaikkia nuoria, jotka osallistuivat kyselyyn ja antoivat vastauksiaan. Kiitoksen myös Itä-Helsingin nuorisotaloille ja niiden henkilökunnille tuesta ja avusta kyselylomakkeen jakamisessa, sillä ilman heidän apuansa aineiston keruu ei olisi ollut mahdollista. Kiitos myös Helsingin kaupungille mahdollisuudesta toteuttaa tätä tutkimusta. Olen tyytyväinen siihen, että sain työn valmiiksi ja toivon, että se palvelee tulevaisuudessa nuorisotyötä mahdollisimman hyvin.

Lähteet

Aghayeva, Ulkar & Ismail, Liban & Jalonen, Riikka & Kivijärvi, Antti & Kurki, Tuuli & Mithiku, Hanna & Perho, Sini & Souto, Anne-Mari 2023. Antirasismi nuorisotyössä. Helsinki: Rauhankasvatusinstituutti ry. 44. <https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2023/03/RKI_Antirasismiopas_060323_sivut.pdf>. Viitattu 12.11.2024.

Ahonen, Timo & Lyytinen, Heikki & Lyytinen, Paula & Nurmi, Jari-Erik & Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. Uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus. 142.

Cantell, Timo & Jaakola, Ari & Vilkama, Katja 2019. Helsingin tila ja kehitys 2019. Helsinki: Helsingin kaupunki. 14. <https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/19_06_17_Helsingin%20tila_ja_kehitys_2019.pdf>. Viitattu 22.2.2025.

Cabrera Tineo, Yajaira A & Dillon, Frank R & Ertl, Melissa M & Rentería, Roberto & De La Rosa, Mario 2023. Discrimination-Based Acculturative Stress, Depression, and Alcohol Use among Latina Emerging Adults During Initial Months in the USA. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 20(1), 553–568. 2–3. <<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8937027/pdf/nihms-1631849.pdf>>. Viitattu 15.11.2024.

Christman, John 2002. Social and political philosophy. Routledge. 160–161. <<http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/18360/1/10.%20pdf.pdf>>. Viitattu 15.10.2024.

Eid, Mona & Castaneda, Anu 2023. Ulkomaalaistaustaisen nuorten hyvinvointi tutkimusten ja tilastojen valossa (Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja 73). Valtion nuorisoneuvosto. 23–24. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/05/Ulkomaalaistaustaisten-nuorten-hyvinvointi-tutkimusten-ja-tilastojen-valossa_FINAL.pdf>. Viitattu 13.12.2024.

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) 2024. Being Black in the EU – Experiences of people of African descent. Relevised edition. publications Office of the European Union. 28. <https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2023-being-black_in_the_eu_en.pdf>. Viitattu 26.11.2024.

Grant, Vanessa 2024. Nuorten mielenterveysseura – Yeesi ry 2024. Muudi. <<https://www.yeesi.fi/toiminta/muudi/>>. Viitattu 11.11.2024.

Hagert, Leif & Souto, Anne-Mari & Suurpää, Leena 2022. Jokaisella nuorella on oikeus syrjimättömiin palveluihin. Suomen Punainen Risti. <<https://www.punainenristi.fi/rasisminvastainen-viikko/jokaisella-nuorella-on-oikeus-syrjimattomiin-palveluihin/>>. Viitattu 14.11.2024.

Henttonen, Eina & Kareinen, Janne 2023. ”Kukaan ei synny vihaamaan” Nuorten dialogit rasismista ja syrjinnästä. Helsinki: Oikeusministeriö. 37–38. <https://julkaisut.valtio-neuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165318/OM_2023_34_SO.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 10.5.2024.

Saarto, Solja 2023. Tilastotietoja Helsingistä 2023. Helsinki: Helsingin kaupunki. 11. <https://kaupunkitieto.hel.fi/sites/default/files/23_06_15_Tilastotietoja_Helsingista_2023.pdf>. Viitattu 2.9.2024.

Jaskari, Onni & Keski-Rahkonen Anna 2021. Vähemmistöstressi uhkana seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen terveydelle. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim, 137(17), 1781–1788. <<https://www.duodecimlehti.fi/duo16384>>. Viitattu 14.11.2024

Kairuz, Camila & Casanelia, Lisa & Bennett-Brook, Keziah & Coombes Julieann & Narayan Yadav, Uday. Impact of racism and discrimination on physical and mental health among Aboriginal and Torres Strait 2021. Islander peoples living in Australia: a systematic scoping review. BMC Public Health, 21, Article 1302. 10. <<https://bmcpub-lichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-021-11363-x>>. Viitattu 9.11.2024.

Kittrell, Corey 2006. The Critical Race Theory of Kwame Anthony Appiah (Master’s thesis, University of Tennessee, Knoxville. Trace: Tennessee Research and Creative Exchange. 28. <https://trace.tennessee.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=6030&context=utk_gradthes>. Viitattu 19.9.2024.

Mamia, Tero 2005. SPSS-alkeisopas Statistical Package for Social Sciences. Tampereen yliopisto <http://groups.jyu.fi/sporticus/lahteet/LAHDE24_spss.pdf>. Viitattu 14.12.2024.

Martikainen, Tuomas & Heikkola, Lotta 2010. Maahanmuutto ja sukupolvet. Hakapaino Oy. Helsinki: Nuorisotutkimusverkoston julkaisu 106. 10–15.

Metropolia 2024. E-lomake. <<https://wiki.metropolia.fi/display/tietohallinto/E-lomake#Elomake-K%C3%A4ytt%C3%B6tarkoitus>>. Viitattu 17.12.2024.

Miltton 2023. STOA PuhosPuotila. Raportti etnografisesta tutkimuksesta. Helsinki: Helsingin kaupunki. 14–16. <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/uutiset/stoapuhospuotila_etnografia_loppuraportti.pdf>. Viitattu 2.9.2024.

Nieminen, Juha 2008. Nuorisotyötä on tehtävä, menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. 2. muuttumaton painos. Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.). Hakapaino Oy Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. 43.

Nivala, Elina & Saastamoinen 2007. Nuorisokasvatuksen teoriaperusteita ja puheenvuoroja. Mikko (toim.). Tampereen Yliopistopaino Oy, Tampere: Nuorisotutkimusverkosto. 10–12.

Finlex 2016. Nuorisolaki 2016/1285. <<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285#L1>>. Viitattu 9.5.2024.

Nuortennetti 2024. Mitä rasismi on?. <<https://www.nuortennetti.fi/mita-rasismi-on/>>. Viitattu 10.5.2024.

Nuorten Helsinki 2024. Nuorten toimintatalo Kipinä, Itäkeskus. <<https://nuorten.hel.fi/nuorisotalot/nuorten-toimintatalo-kipina-itakeskus/>>. Viitattu 7.5.2024.

Opetushallitus (OPH) 2024. Rasismin tunnistaminen ja purkaminen kasvatuksessa ja koulutuksessa <<https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/rasismin-tunnistaminen-ja-purkaminen-kasvatuksessa-ja-koulutuksessa>>. Viitattu 5.12.2024.

Perho, Sini 2010. Rasistisuus nuorten yhteisöissä: tutkimus vuosituhtaan vaihteen Joensuusta. Väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto. Helsinki: Yliopistopaino. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisu 103. Itä-Suomen yliopisto. 87.

Punainen risti 2024. Mitä rasismi on? <<https://www.punainenristi.fi/tyomme/rasismin-vastainen-toiminta/mita-rasismi-on/>>. Viitattu 3.12.2024.

Puuronen, Vesa 2013. Me ja muut - rasismin olemuksesta. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 2013;129(23):2543-7. <<https://www.duodecimlehti.fi/duo11382>>. Viitattu 17.11.2024

Puustinen, Sari & Mäntysalo, Raine & Karppi, Ilari (toim.) 2016. Strateginen eheyttäminen kaupunkiseuduilla Näkökulmia kestäväan maankäytön ja julkisen talouden kysymykseen. 87. <<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79556/strateginen%20eheytt%c3%a4minen%20kaupunkiseuduilla.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>. Viitattu 23.11.2024.

Pääkkönen, Leo 2021. Itäkeskus. Helsingin kaupunki. <<https://historia.hel.fi/fi/alueet/itainen/itakeskus>>. Viitattu 9.5.2024.

RedNet punainen risti (RedNet) 2024. Rasismi lasten ja nuorten elämässä. <https://rednet.punainen-risti.fi/node/62426?_gl=1*nbqiry*_up*MQ..*_ga*NDAwMjEyNDU3LjE3MzI5ODg0MTE.*_ga_FMVLRNR4HM*MTczMjk4ODQxMC4xLjAuMTczMjk4ODQxMC4wLjAuMA.>>. Viitattu 3.12.2024.

Reguera, Laura 2022. Ksenofobia: määritelmä, riskitekijät ja ehkäisy. <<https://mielenihmeet.fi/ksenofobia-maaritelma-riskitekijät-ja-ehkäisy/>>. Viitattu 19.10.2024.

Saikkonen Paula, Hannikainen Katri, Kauppinen Timo, Rasinkangas Jarkko & Vaalavuo Maria 2018. Sosiaalinen kestävyys: asuminen, segregatio ja tuloerot kolmella kaupunkiseudulla. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). 4. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136125/URN_ISBN_978-952-343-084-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 23.11.2024.

Sinkko, Harri 2024. Helsingin ennätysellinen väestönkasvu perustui vieraskielisen väestön määrän kasvuun. Helsingin kaupun <<https://kaupunkitieto.hel.fi/fi/helsingin-ennätysellinen-vaestonkasvu-perustui-vieraskielisen-vaeston-maaran-kasvuun>>. 2.9.2024.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf>. Viitattu 20.1.2025.

Terveiden ja hyvinvointi laitos (THL) 2022. MoniSuomi 2022 ilmiöraportti. <<https://repo.thl.fi/sites/monisuomi/monisuomi22/ilmiot/syrjinta.html>>. Viitattu 30.11.2024.

Tietoarkisto 2025a. Ristiintaulukointi. <<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/ristiintaulukointi/ristiintaulukointi/>>. Viitattu 6.1.2025.

Tietoarkisto 2025b. Frekvenssijakauma, keski- ja hajontaluvut - SPSS-harjoitus 1. <<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/frekvenssi/harjoitus1/>>. Viitattu 6.1.2025.

Tietoarkisto 2025c. Pylväskuviot - SPSS-harjoitus 1. <<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kuviot/pylvasharjoitus1/>>. Viitattu 18.2.2025.

Tilastokeskus 2024. Numeerinen havaintoaineisto. <https://stat.fi/meta/kas/num_havaintoain.html>. Viitattu 6.1.2025.

UNHCR; YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) 2024. Keitä autamme.
<<https://www.unhcr.org/neu/fi/tietoa-unhcr/keita-autamme>>. Viitattu 13.12.2024.

Vilka, Hanna 2021. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus. 94–95.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu 2024. Rasismi. <<https://yhdenvertaisuusvaltuutettu.fi/rasismi>>. Viitattu 15.11.2024.

Arvoisa vastaaja,

Olen Metropolia-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija. Teen opinnäytetyötä, jonka tavoitteena on selvittää, miten nuorisotalon henkilökunta voisi parhaiten auttaa nuorta, joka on kokenut rasismia? Tutkimuksessa tarkastellaan nuorten kokemuksia rasismista, nuorisotalon turvallisuudesta, yhdenvertaisuudesta ja henkilökunnan toiminnasta.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja anonyymia. Tuloksia käytetään ainoastaan opinnäytetyötä varten.

Kiitos ajastasi ja osallistumisestasi!

Dear respondent,

I am a social services student at Metropolia University of Applied Sciences. I am conducting a thesis aimed at examining how could the youth center staff best support a young person who has experienced racism? The study focuses on young people's experiences of racism, safety, equality, and staff intervention at the youth center.

Participation in the survey is voluntary and anonymous. The results will be used solely for the thesis.

Thank you for your time and participation!

Kyselylomake Itä-Helsinki nuorisotalot (15+)

Suostumus

1. Opinnäytetyössä ei kerätä henkilökohtaisia tietoja.
2. Osallistuminen kyselyyn on täysin vapaaehtoista.
3. Kerätyt aineistot käsitellään luottamuksellisesti tietosuojasäädösten mukaisesti.
4. Kerätyt aineistot raportoidaan täysin anonyymisti.
5. Kerätyt aineistot hävitetään kuuden kuukauden kuluttua opinnäytetyöprosessin päättymisestä.

NOTE

1. No personal information is collected in this thesis.
2. Participation in the survey is completely voluntary.
3. The collected data will be treated confidentially in accordance with data protection regulations.
4. The collected data will be reported completely anonymously.
5. The collected data will be destroyed six months after the completion of the thesis process.

Olen lukenut yllä mainitut ehdot ja vahvista osallistumiseni tähän opinnäytetyöhön. / I have read the above-mentioned terms and confirm my participation in this thesis. ✳

Nuorisotalo / Youth Center

Perustiedot / Basic information

Ikä / Age *

Sukupuolesi / Your gender *

Syntymäpaikka / Place of Birth
* Valitse yksi vaihtoehto / Select one option Suomessa / In Finland
 Ulkomailla / Outside Finland

Etninen taustasi / Your ethnic background
* Valitse yksi vaihtoehto / Select one option Kantasuomalainen / Finnish
 Afrikkalaistaustainen / African
 Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka / Middle Eastern and North African
 Aasialainen / Asian
 Eurooppalainen (Muu kuin suomalainen) / European (Other than Finnish)
 Etelä-Amerikkalainen / South American
 Vähemmistöt Suomessa (Saamelainen, Suomenruotsalainen, Romani) / Minorities in Finland (Sami, Swedish-speaking Finns, Romani people)
Muu / Other

Kokemukset rasismista / Experiences of Racism

Oletko nähnyt tai kokenut rasismia? / Have you seen or experienced racism?
* Valitse yksi vaihtoehto / Select one option En ole nähnyt tai kokenut rasismia / I have not seen or experienced racism
 Olen nähnyt, mutta en ole itse kokenut / I have seen, but not experienced it myself
 Olen itse kokenut / I have experienced it myself
 Olen nähnyt ja itse kokenut / I have both seen and experienced it

Nuorisotalon turvallisuus / Youth Center Safety

Tunnen oloni turvalliseksi nuorisotalolla / I feel safe at the youth center
* Valitse yksi vaihtoehto / Select one option En osaa sanoa / I don't know
 Täysin eri mieltä / Strongly disagree
 Osittain eri mieltä / Somewhat disagree
 Osittain samaa mieltä / Somewhat agree
 Täysin samaa mieltä / Strongly agree

Kaikkia nuoria kohdellaan nuorisotalolla tasapuolisesti, riippumatta siitä, mistä he tulevat / All young people are treated equally at the youth center, no matter where they come from
* Valitse yksi vaihtoehto / Select one option En osaa sanoa / I don't know
 Täysin eri mieltä / Strongly disagree
 Osittain eri mieltä / Somewhat disagree
 Osittain samaa mieltä / Somewhat agree
 Täysin samaa mieltä / Strongly agree

Koen, että nuorisotalon toiminta saa minut tuntemaan kuuluvani joukkoon / I feel that the activities at the youth center make me feel like I belong

* Valitse yksi vaihtoehto / Select one option

- En osaa sanoa / I don't know
- Täysin eri mieltä / Strongly disagree
- Osittain eri mieltä / Somewhat disagree
- Osittain samaa mieltä / Somewhat agree
- Täysin samaa mieltä / Strongly agree

Koen, että voin turvallisesti kertoa nuorisotalon henkilökunnalle, jos olen kokenut rasismia / I feel that I can safely tell the youth center staff if I have experienced racism

* Valitse yksi vaihtoehto / Select one option

- En osaa sanoa / I don't know
- Täysin eri mieltä / Strongly disagree
- Osittain eri mieltä / Somewhat disagree
- Osittain samaa mieltä / Somewhat agree
- Täysin samaa mieltä / Strongly agree

Koen, että nuorisotalon henkilökunta on osannut tukea minua, kun olen kertonut kokemastani rasismista / I feel that the youth center staff has been able to support me when I have talked about my experience of racism

* Valitse yksi vaihtoehto / Select one option

- En osaa sanoa / I don't know
- Täysin eri mieltä / Strongly disagree
- Osittain eri mieltä / Somewhat disagree
- Osittain samaa mieltä / Somewhat agree
- Täysin samaa mieltä / Strongly agree

Miten nuorisotalon henkilökunta voisi parhaiten auttaa nuorta, joka on kokenut rasismia? / How could the youth center staff best support a young person who has experienced racism?

* Valitse yksi vaihtoehto / Select one option

- Avoin keskustelu nuoren kanssa / Open dialogue with the young person
- Kulttuurisen ymmärryksen lisääminen ja moninaisuuden arvostaminen / Increasing cultural understanding and valuing diversity /
- Luoda lisää ryhmäyttäviä aktiviteetteja / Create more team-building activities
- Tukea nuorta vahvan identiteetin rakentamisessa / Supporting the young person in building a strong identity
- Kannustaminen kokemusten ja ajatusten jakamiseen nuorisotalolla / Encouraging the sharing of experiences and thoughts in the youth center

Muu / Other

Palaute / Feedback

Kuinka onnistuin
kyselylomakkeen teossa? How
did I do in creating this
questionnaire?